

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARINI İNCELEME
ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI**

-----0-----

11 Şubat 2026 Çarşamba

-----0-----

KONU

- Başkanlık sunuşları
- Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Bolu Ceza İnfaz Kurumları ile Kırşehir Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarının görüşülmesi ve oylaması
- İnceleme yapılacak ceza infaz kurumlarının belirlenmesi

11 Şubat 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.17
BAŞKAN: Mustafa ALKAYIŞ

----- 0 -----

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hoş geldiniz.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığımızın değerli bürokratları ve değerli basın mensupları; hepiniz toplantımıza hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz var, Alt Komisyonumuzun 28'inci Yasama Döneminin 8'inci Toplantısını açıyorum.

Öncelikle, Komisyonumuzdan ayrılan Diyarbakır Milletvekili Sayın Serhat Eren ve Kahramanmaraş Milletvekilimiz Sayın İrfan Karatutlu'ya emeklerinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuza yeni katılan Bingöl Milletvekilimiz Sayın Ömer Faruk Hülakü ve İzmir Milletvekilimiz Sayın Mustafa Bilici'ye de hoş geldiniz diyorum.

Gündemimize geçmeden önce, bildiği üzere, 5 Aralık 1990 tarihli ve 3686 sayılı Kanun'la kurulan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuz, kurulduğu günden bu yana hükümlü ve tutuklu haklarına önem veren, ceza infaz kurumlarında incelemeler yapan bir komisyon. 28'inci Yasama Döneminde Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonumuz, 26 Ekim 2023 tarihinde Sincan Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesinde, 17 Kasım 2023 tarihinde Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesinde, 18 Kasım 2023 tarihinde Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ve Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, 28-29 Haziran 2024 tarihlerinde Erzurum ve Erzincan Ceza İnfaz Kurumu yerleşkelerinde, 12 Mayıs 2025 tarihinde tekrar Sincan Ceza İnfaz Kurumunda, 17-18 Kasım 2025 tarihinde Düzce ve Bolu Ceza İnfaz Kurumlarında, en son 1 Aralık 2025 tarihinde Kırşehir Ceza İnfaz Kurumlarında incelemelerde bulunmuştur.

Komisyonumuza 28'inci Yasama Döneminde 6 Şubat 2026 tarihi itibarıyla vatandaşlarımız tarafından toplam 13.323 başvuru yapılmıştır. Komisyonumuz, bu başvurulardan 9.875 adedine işlem yapmıştır.

Bugünkü toplantımızın gündemi Düzce, Bolu ve Kırşehir Ceza İnfaz Kurumları raporlarının görüşülmesi ve önümüzdeki süreçte inceleme yapılacak ceza infaz kurumlarının belirlenmesidir. Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonumuzun gerçekleştirdiği toplantılar, sahada yapılan inceleme ziyaretleri ve Komisyonumuza ulaşan başvurular, hükümlü ve tutuklu haklarının insan hakları boyutuyla çok yönlü ve bütüncül şekilde ele alınması gerektiğini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu gerekçelerle de Komisyon üyelerimizle yaptığımız istişareler neticesinde, Adalet Bakanlığımızın yanı sıra, İçişleri Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığımızdan bürokratlarımızın da aynı anda Komisyonumuzda hazır bulunmasının uygun olacağına karar verdik. İnsan hakları perspektifinden hükümlü ve tutukluların yaşam koşullarını, sağlık hizmetlerine erişimini, güvenlik boyutunu birlikte değerlendirmeyi amaçlayan bu toplantının son derece önemli ve kıymetli olduğu kanaatindeyiz. Komisyonumuzun ceza infaz kurumlarına yaptığı ziyaretler sırasında kurumların kapasitesi, fiziksel koşullar, nakil talepleri, muayene, tedaviye sevk, hastane sevkleri, aramalar, infaz koruma memurlarının tutumu ve davranışları, kantinde satılan ürünler ve beslenme, telefonla haberleşme hakkı, radyo, televizyon yayınlarından yararlanma ile kütüphanelerden yararlanma, ziyaret sürelerinin fiilen ve tam olarak kullanılması ve dilekçe hakkının kullanılması konularında hükümlüler tarafından Komisyonumuza iletilen şikâyetler yerinde incelenmiş ve Komisyon değerlendirmelerimiz raporda yer almıştır.

Rapor görüşmemiz için toplantımıza katılımlarından dolayı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Sayın Enis Yavuz Yıldırım'a, Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü heyeti adına Genel Müdür Yardımcısı Sayın Yücel Yüzbaşıoğlu'na, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü heyeti adına Genel Müdür Sayın Hamit Bağcı'ya, İçişleri Bakanlığı adına Sayın Anıl Alkan'a, Jandarma Genel Komutanlığından Jandarma Albay Cüneyt Ağaç'a hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, gündemimizin ilk maddesi olan Düzce T Tipi Ceza...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Başkanım, çok kısa bir şey söyleyebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Hepimizin malumu, Genel Kurulda yaklaşık bir saat kadar sonra önemli bir yasama faaliyeti olacak. Kabinde değişikliğinin neticesinde 2 Bakan yemin edecek. Sanırım, sadece siz değil, biz değil, Komisyon üyesi AK PARTİ'nin milletvekillerinin orada olmak gibi bir görevi var. Önerim, eğer uygun görürseniz ve tabii, hazırın da uygun görürse yarım saatlik bir ara versek 15.15 gibi mesela, gidip oradaki şeye bakıp yemin törenine katıldıktan sonra dönsek...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Bence makul saati uyuyorsa, saati de takip etsin arkadaşlar.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Yani benimki öyle bir rakamdı ama nasıl olsa oradan, Genel Kuruldan kâtip üyelerden işaret gelir. Orada bir yarım saatlik ara öneriyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Uygun yani ben uygun görüyorum arkadaşlar da uygun görüyorsa...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Uygun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Tamam, o zaman şöyle yapalım: Şimdi Komisyon görüşmelerimize başlayacağız, basınımıza çok teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlarımız da Genel Kuruldaki çalışmayı takip ederlerse yemin törenine yakın bir ara verelim kıymetli misafirlerimiz, ondan sora çalışmamıza devam ederiz.

Basınımıza çok teşekkür ediyoruz.

Kıymetli Komisyon üyelerimiz, zamanın tasarruflu kullanılması açısından, Düzce, Bolu ve Kırşehir raporlarının birlikte görüşülmesi ve ayrı ayrı oylanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, rapor üzerinde talep sırasına göre sayın milletvekillerimize söz vermek istiyorum. Yine zamanı tasarruflu kullanmak açısından üçer dakika süre vereceğim. Mümkün olduğu kadar zamanımızı iyi kullanalım şey olursa artırırız. Öncelik Komisyon üyelerimizde. Söz isteyen üyelerimiz varsa butona basabilirsiniz.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Başkanım, önce biz mi konuşacağız? Katılımcılar konuşacaklar mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Önce söz isteyen Komisyon üyelerimize, sonra Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize, daha sonra da yapılan konuşmalar üzerine bürokratlarımıza söz vereceğiz.

Şimdi ben Enis Bey'den başlıyorum.

Buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Benimki gayet kısa olacak Sayın Başkanım.

Rapor, objektif, her zaman olduğu gibi bu Komisyonun zaten geleneğine uygun çıkmış. Ben biraz radikal bir öneride bulunmak istiyorum: Kırşehir E Tipi Cezaevi bildiğim kadarıyla kırk beş senelik bir cezaevi, 2027 itibarıyla 45'inci yılını kutlayacak ve hakikaten insana aykırı koşullar var. Yani şu kadarcık bir odanın içinde 60 kişi, tek pencere, bunun üçte 1'i kadar bir avlu... Yani böyle bir cezaevinin artık Türkiye'nin geldiği koşullarda devam etmesinde ben bir sakınca görüyorum yani fayda görmediğim gibi sakınca da görüyorum. Yani Komisyon olarak, eğer itiraz etmezse arkadaşlar, bu cezaevinin kapatılmasını önerelim biz. Orada ıslah diye bir şey zaten olmayacağı gibi... Çünkü bu işin bir ceza kısmı var, bir de ıslah kısmı var yani o koşullarda bir mahkûmun ıslah edilmesi mümkün değil; suyu akıyor zaten -Kırşehir'e özel bir durumdan dolayı- pislik her taraf, anlatabiliyor muyum. İşte bu raporda yazıldığı gibi hakikaten cezanın ötesinde bir ek ceza kesiliyor orada yaşamakla ilgili olarak. Kapatılmasını öneriyorum ben açık seçik. Nasıl olsa şimdi infaz yasası sebebiyle cezaevlerinin boşaldığını da görüyoruz belli bir ölçüde yani buradaki mahkûmların nakliyle o cezaevi de ne bileyim, açılır kapatılır, başka bir şey olur, onu da Adalet Bakanlığına bırakıyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, raporu hazırlayan uzman arkadaşlara da teşekkür ediyorum. Evet, orada gördüklerimizi -ben Kırşehir Cezaevine gitmiştim- olduğu gibi yazmışlar.

Tabii, cezaevlerinde gördüğümüz şu: Geçmiş yıllarda da yani 2011'de de ben cezaevlerine gidiyordum, o günkü eksiklikleri ile bugünkü eksiklikleri karşılaştırdığımız zaman bugün ilkesel bir eksiklik yok yani ilkesel olarak tüm eksiklikler masaya yatırılmış, onlarla ilgili tedbirler alınmış ve kendi içerisinde bir denetim mekanizması oluşturulmuş. Bireysel olarak bir eksiklik olduğunda, ceza infaz koruma memurlarından kaynaklı ya da işte kantinle ilgili, sağlıkla ilgili bir eksiklik varsa önce genel müdürlük kendi içerisindeki mekanizmayla bunun bir denetimini yapıyor, zaten orada da bir neticeye varılmazsa ya da bir eksiklik görülmezse ondan sonra biz Komisyon olarak gidiyoruz ve o eksiklikleri görüyoruz. Zaten oradaki arkadaşların her şeyden dört dörtlük bir şekilde memnun olduklarını duymak da zaten aykırıdır yani öyle bir şey olmaz. Sağlıkla ilgili, özellikle işte bazen kelepçeli bir şekilde sağlık kontrolüne gidildiğiyle ilgili şikâyetler vardı ama özellikle temel insan hakları açısından baktığımız zaman yeme içmeyle ilgili bir sıkıntı görmedik. Ceza infaz kurumu memurlarının sistematik bir şekilde işkenceye dayalı bir işlem yaptıklarını görmedik, buna şahitlik etmedik. Dolayısıyla, evet, Kırşehir Cezaevinde bazı koşullar kalabalıktı. Ha, onu isteyenler de var yani böyle kalabalık olsun, bir arada olalım isteyenler de var. Bunu tabii Bakanlık görüşür, imkânlar elverirse tabii ki daha modern şekildeki binalara kavuşmak iyi olur ama ben Kırşehir Cezaevinde temel insan hakları açısından baktığınız zaman bir eksiklik fark etmedim. Bundan dolayı da hem Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne hem de Komisyonumuza teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyoruz.

Ömer Faruk Bey, buyurun.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugün önümüzde 3 ayrı cezaevine ilişkin rapor var; Bolu, Düzce, Kırşehir 3 farklı şehir ama yani 3 ayrı başlık gibi görünüyor ama sorunların hepsi bir. Şimdi, ben de bu Komisyona yeni girdim ama bu saydığınız 3 cezaevine de daha önce gitmişim. Sadece bu 3 cezaevine değil, birçok cezaevine gittim ve birçok cezaevinde sorunların hemen hemen ortak olduğunu gördüm. Raporlar objektif ama çok da bizim için objektif değil Sayın Başkanım çünkü bize çok şikâyetler geliyor. Biz de yerinde yaptığımız incelemelerde bu şikâyetlerde çok haklılık payının olduğunu gördük. Öncelikle bu cezaevlerinde kronikleşmiş sorunlar var, biz bunları her seferinde dile getiriyoruz, Mecliste de dile getiriyoruz, ağız içi arama... Burada şimdi raporları okuduğumda bu uygunmuş gibi normalleştiriliyor ama ağız içi arama gerçekten onur kırıcı ve bizim hiçbir zaman kabul edemeyeceğimiz bir durumdur. Buna rağmen, orada tutuklu bulunanlar, hükümlü olanlar ağız içi aramayı reddettikleri için sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorlar. Ağır kanser hastası olanlar var, ciddi sağlık sorunları olmalarına rağmen hiçbir şekilde sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorlar; bu çok büyük bir hak ihlalidir.

Yine, idari gözlem kurulları, bizim en muzdarip olduğumuz durum budur. Biz daha önce de bunları çok dile getirdik. Şimdi, idari gözlem kurulları kimler tarafından oluşturuluyor ve ne için oluşturuluyor? Bütün cezaevlerindeki sorunların en temel kaynağı bu. Otuz yılını tamamlamış kişileri işte oradaki cezaevi müdürü, işte psikolog, oranın imamı, bilmem kapıcısı, bilmem kimi, memuru toplanıp otuz yıl yatmış bir insanı bir kurula çıkarmaya çalışıyor. Ya, bu kabul edilebilir bir şey değil yani oradaki belki 25 yaşındaki bir çocuk, otuz yılını yatmış birine pişmanlık dayatıyor.

Yine, Kürtçe yönelik ağır şeyler var Başkanım. Bakın, orada Kürtçe kelimesini duydukları an bütün kitapları yasaklıyorlar, bir kitapta Kürtçe kelimesi geçiyorsa ya da Kürtçe yazılmışsa kitapları yasaklıyorlar. Bakın, gittiğimiz bu cezaevlerinde, Bolu Cezaevinde kendi yazdığı kitabı, dışarıda basımı yapılmış bir kitabı, satılan bir kitabı tekrar kendisi istemiş diye kendisine verilmemiş

yani kendi yazdığı kitap, dışarıda bandrollü satılıyor ama Kürtçe olduğu için bugün cezaevine sokulmuyor. Yine, Kürtçe yazılan yazıları kitap hâline getirmek için idareye verildiğinde tercüman yok diye el konulmuş ve bir yılı aşkındır geri verilmiyor. Artık, yaptığı bütün emekler boşa gideceği için tedirginlik yaşıyor. Bu kadar çok sorun var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Başkanım, buyurun, devam edebilirsiniz.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Yine, "Kötü muamele yok." deniliyor ama infaz koruma memurlarının kötü davrandığını biz çok iyi biliyoruz. Küfre varan hakaretler ettiğini, işte fiziki işkenceler gördüğünü, hatta burada Sağlık Bakanlığından da var, yanlış değilsem... Kırşehir Cezaevinde ben bir hükümlü arkadaşla görüştüğümde bana bunu demişti: "Dişim ağrıyor." Dişi ağrıdığı için doktora gitmiş, ağız içi aramayı kabul etmediğinden dolayı geri dönerken oradaki diş doktoru "Bunlara zaten bakılmaz, bunlar hani terör suçlusu; verin bize, öldürelim." Hipokrat yemini etmiş bir doktorun bunu bir hükümlüye söylemesi kabul edilebilir bir şey değildir. Sayın Başkanım.

Şimdilik bunları söyleyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar, Değerli Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Değerli İçişleri Bakanlığı temsilcileri, Sağlık Bakanlığı temsilcileri ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Ben raporu yeni aldım, inceleyemedim ancak sadece ve sadece bu dilekçe hakkıyla ilgili -ilgi alanımda olduğu için- hele bu dilekçe hakkına bakayım dedim. 3 ayrı raporun; Düzce'nin, Bolu'nun ve Kırşehir'in sayfa 24'te, sayfa 39'da, sayfa 28'de... Değerli Başkanım, öncelikle raporu düzenleyen arkadaşlarımızın emeğine sağlık. 24, 39, 28; 21 cümle, motamot olarak aynı cümleler. Ya, arkadaşlar, yani rapor tamam da, değerli üstatla da biraz dertleştik, dedi ki: "Ya, genel şeyler aynı olur." Doğru, genel şeyler aynı olur. Yani, hiç bu 3 cezaevinin kendisine özgü bir kavramı olmaz mı arkadaşlar?

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Eyvallah, biz...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 21 satır ve cümleler bire bir aynı, tek bir farklı... Ya, bir virgölün yerini değiştirin, bir kavramın yerini değiştirin, yok.

Saygılarımı sunarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Emeği geçenlere teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sağ olun.

Nevroz Hanım, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şimdi, biraz gecikmeli geldiğim için selamlıyorum hem Bakanlık yetkililerini hem de sizleri.

Bu 3 raporda biz de partimiz adına biraz farklılık olduğu için geldim. En son Komisyon üyesi bendim, hatırlarsınız, Bolu'yu ve Düzce'yi planlamıştık, olmadı. Sonra, Serhat Vekil dâhil oldu, Serhat Vekil Düzce'ye geldi -diğerlerine- sonra da Ömer Faruk Vekilimiz aldı, o yüzden bir devridaim oldu.

Şimdi, bu 3 raporla ilgili görüşmeler sürecektir mi? Ona göre 3 raporla ilgili fikirlerimi beyan edeceğim. Yoksa ara verilip ondan sonra mı geçilecek? Nasıl yapacaksınız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Şöyle yapmayı planlıyoruz: Yemin törenindeki akışa göre... Enis Bey'in fikri uygun görüldü, saat 15.00 gibi ara verip devam edeceğiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - O zaman değerlendirme yapabiliriz, süre meselesi söz konusu değilse.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Enis Bey, ne geldi dediniz?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Efendim, Grup Başkan Vekillerinin konuşmasından sonra yemin törenine geçilecek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Tamam.

Buyurun Nevroz Hanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu Düzce T Tipine en çok başvuru yapan vekillerden biri bendim ve başvuru yaptığımız meselelerin temelinde de... Sadece bu, kurul yapma meselesi değil, aynı zamanda Düzce'de görüşmediniz onlarla anladığım kadarıyla. 6 mahpus vardı ve bu 6 mahpusun durumu şöyle: Bir infaz kanunundaki ve TMK maddesindeki 3 hücre cezası alan kimselerin iyi hâlli olma hâli olsa bile tahliye edilmeyecekleri yönünde. Biz, bununla ilgili kanun teklifi verdik. Sadece Adalet Komisyonunda değil, sizin de yani ana komisyonun önünde de duruyor çünkü İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu sadece denetleme yapma, ziyaret etme değil, aynı zamanda da kanuni eksiklikler olması hâlinde kanuni önerilerde bulunma yetkisi de var. Özellikle Düzce'de bunu istemiştik ancak rapordan anladığım kadarıyla ve vekilimizden öğrendiğimiz kadarıyla bu 6 ismin hiçbirisiyle de görüşülmemiş. Öncelikle, bu kadar yoğun başvuru olmasına rağmen bu konuya dair hem raporda hiçbir belirti yok hem bir değerlendirme söz konusu değil hem de bu kimselerle görüşülmemesini ben bir eksiklik olarak ya da bilinçli bir tercih olarak değerlendirdiğimi açıkcası söylüyorum. Dosyalarda, işte, gözlem kurulu kararlarından, disiplin cezalarından "memnuniyetsizlik" diye ifade edilmiş ancak hem mahpusların gönderdiği mektuplardan hem de bizim yaptığımız başvurulardan memnuniyetsizlikten ziyade keyfi, hukuka aykırı durumlardan bahsedebiliriz. Düzce'deki kapasite meselesi ortada yani kapasite meselesini, sadece cezaevlerindeki mahpusların sayısı ile değil suç ve cezanın ortaya çıkan meselesiyle ilgili ele alabiliriz diye düşünüyorum. Bu nedenle, dönüşümlü yatma usulü, kirlilik meselesi, hatta böceklerle ilgili bir şeyler söylenmiş; bunlar öyle hafife alınabilecek meseleler

değil. Bu konuda sadece uyarı üzerinden geçiştirme durumu var. Yine, ağız içi arama meselesi, her 3 rapor için de ortak söyleyeceğim, ki üç muhatapın üçü de burada. Her ne kadar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ağız içi arama meselesi sadece Düzce ve ziyaret edilen 3 hapisanede değil, Türkiye'nin hemen hemen her hapisanesinde sorun olan bir mesele. Bununla ilgili üçlü protokol üzerinden çokça söylemler kuruldu ki üçlü protokolün 3 kurumunun muhatapları da burada. Bu konunun dikkate alınmasını, tekrardan gözden geçirilmesini söyledik ancak bu konuda hiçbir ileri adım atılmıyor ve ağız içi aramayla ilgili meselede kurulan raporda da güvenlik ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılmış. Oysaki daha önceki Erzurum'daki raporlarda böyle bir değerlendirme yoktu bu ağız içi aramanın insanlık onuruyla ilgili değerlendirmesi yapılarak bunun ihtiyaç ve makullük üzerinden, ki raporda da Anayasa Mahkemesi, AİHM mahkemelerine değinmiş ve orada şöyle bir şey söyleniyor: Bir, denge; iki, ölçülülük; üç, ihtiyaç üzerinden bir değerlendirme ama tüm cezaevlerinde standart bir uygulama bu yani bir denge yok, bir ölçülülük yok, bir özgün değerlendirme yok, mahpusun kendisiyle ilgili bir kişiselleştirme yok, otomatik olarak jandarma çıkan her kişiyi... Özellikle hastane sevklerinde hasta mahpuslar için bu büyük bir sorun, kaldı ki raporlarda da yer verilmiş. Sırf ağız içi aramayı insanlık onuruna aykırı bulduğu için uzun süre hastaneye gitmeyen mahpuslar var. Hem burada isimleri var hem de Fevzi Arslan'ı çokça dile getirmiştik Adana'daki kendi ağız içi arama meselesinden. Her ne kadar burada ombudsmanlık ve kimi kararlarda pozitif anlamda bahsedilse de tam tersine -2024 ombudsmanlıkla ilgili rapor değerlendirmelerinde Fatma Hanım buradaydı, hatırlarsınız- Fatma Hanım ağız içi aramayla ilgili daha önce kendilerinin kararları olduğunu, ağız içi arama meselesinin çıplak aramadan farklı ama ağız içi aramanın kendinin de standart bir uygulama olmaması gerektiğini, hukuki bir belirlilik gerektiğini söylemişti ve burada bir kanuni dayanağı da yok, sadece bir protokol söz konusu.

Şimdi, ben daha önce de söyledim, bu ülkede anayasa, yasa; bunlar yok. Ülkeyi genelgelerle, protokoller ve ikili ilişkilerle yönetmek, hele ki mesele insan hakları gibi, hapisane gibi mahpusun özgürlük dışındaki tüm haklarını koruması söylenen ama bu hakları koruması gerekenin idarenin kendisi olduğu bir meselede bunun daha fazla ertelenmemesi gerekir. Burada cezaevi diyor ki: "Ben yapmıyorum, jandarma yapıyor." Jandarmanın bazı yerlerde ötmemesi hâlinde x-ray cihazından arama yapmadıkları da nadir de olsa görülebiliyor ama bu, istisna ve bu konuda Jandarma "Ben muhatap değilim, Adalet Bakanlığı benden istiyor üçlü protokol." diye buna atıf yapıyor. Bu konu artık kurumların böyle birbirine atıp top sektirebildiği bir mesele değil, gerçek anlamda bunun artık sonlandırılması gerekir diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, toparlayalım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ağız içi aramayı kabul etmeme hâlinde hastaneye götürmeme ve aksine kişilerle ilgili tutulan tutanaklar, hatta bazen disiplin soruşturmaları bile açılıyor sorun çıkarmaktan ya da düzeni veya sistemi bozmaktan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu meselenin kabul edilebilir bir yanı yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Şimdi 2 defa uzattım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Başkanım, 3 cezaevini konuşuyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Son kez uzatıyorum, şey yaparsanız...

ALİ BOZAN (Mersin) - Küçük kalkar, büyüğe bakar; Meclis Başkanlarından örnek alıyorsun, aynısını yapıyorsun sen de ağabey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet, son kez...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Başkanım, yani ben şeyi söyleyeyim: Burada mesela "bazı meselelerde ivedilikle sağlanması" demişsiniz. Ziyaret kasım ayında, biz şu an şubattayız. İvedilik nerede kaldı? Hastalıkla ilgili, doktora erişimle ilgili, tedaviyle ilgili raporda yer verilmiş, aradan bu kadar ay geçmiş, daha yeni rapor yazılmış, daha yeni değerlendireceğiz, bu daha kurumlara gidecek. Buradaki ivedilik değerlendirmesinin bir gerçekliği yok.

Yine, bu hukukilik meselesinde "Ceza İnfaz Kurumlarında uygulanan arama prosedürüne ilişkin basın açıklaması" diye bir tutum var. Şimdi, biz yasa yapıcı bir kurumuz, buradayız. Daha önceki "çıplak arama" şimdi "detaylı arama" diye ifade edildi, dedik ki: Daha önce genelgelere dayanılıyordu ancak bu genelgeler de iptal edildi, bir boşluk var. Önceki ziyarette de Sincan ziyaretinde de söylemiştik. Şimdi de hukuki olarak bir basın açıklamasına dayanılmış. Soruyorum size: Biz yasa yapıcıyız, vekilleriz, burada ilgili kurumlar da var; bir kişinin vücut bütünlüğüne müdahale edebilecek temel insan haklarıyla ilgili bir meselede Anayasa cevaz vermiyor, yasada bir değerlendirme yok; ortada -artık, genelge, protokol, bunu da geçtim- bir basın açıklamasına dayanmış ya bu Meclisin bir raporu. Olabilir mi? Bakanlığın ya da Tevkifevlerinin hatta, bir basın açıklaması, binlerce mahpusun yani 430 bini aşan binlerce mahpusun aramasında bir hukuki dayanak olarak kabul edilebilir mi ve bu raporda buna kabul edilebilir, makul bir düzenleme olarak yer verilmiş. Bu, sadece bir ayıp, bir yetersizlik değil, Türkiye'deki yönetim biçimini de gösteren bir mesele.

İdarenin keyfiğine, cezaevleri, mahpusların vücut bütünlüğü terk edilemez diyorum. Bu, bir tedbir değil, doğrudan bir müdahale. Bu konuda personelin bilgilendirilip eğitilmesi gibi bir öneride bulunmuşsunuz. Yasal dayanağı olmayan bir şeye "Yasal dayanak yapın, ölçülülük getirin; bu konuda bir kanun çıkarın." demek yerine sadece personelin eğitilmesi önerisinin kendisinin buradaki tutumu gösterdiğini düşünüyorum.

Şu an süre baskısı nedeniyle uzatmayacağım ama tekrardan söz isteyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sezgin Bey, Sayın Vekilim, Sayın Başkanım, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şunu ifade edeceğim, cezaevlerini uzun zamandır takip eden Komisyon üyesi olarak da aynı zamanda: Şimdi, şöyle, yani bütün dünyada siyasi rejimler, hükûmetler insan hakları bakımından cezaevlerindeki insan hakları algısıyla ölçülürler yani bir rejimin, bir hükûmetin insan haklarına saygısıyla ilgili olarak ilk başta cezaevlerindeki insan haklarına bakılır. Yani burada eğer bir hükûmet, bir rejim insan haklarına saygılıysa genel olarak da insan haklarına saygılı olarak kabul edilir, genellikle. O nedenle, şimdi Türkiye'de cezaevlerine baktığımız zaman, yani burada bir denetim yapıyoruz, yapmaya çalışıyoruz ama çok ağır insan hakları ihlallerinin

sistematiik bir biçimde devam ettiğini görüyoruz. Nitekim, bu raporlarda da yani uygun bir dille, yani mümkün olan uygun bir dille bunlar ifade edilmeye çalışılmış ama bu, bu seneki raporlarımız değil yani sonuçta hani alt komisyon burası ve komisyona da gelecek, beraber değerlendireceğiz.

 ncekine bakalım, öncekiyle bakalım, hemen hemen aynı eleştiriler var, aynı gözlemler var; bir öncekiyle bakalım, yine aynı eleştiri, aynı gözlemler var. Dolayısıyla bu meseleler sistematiik hâle dönüşmüş, yani bizim Alt Komisyonumuzun ve Komisyonumuzun bu konudaki eleştirilerinin sonuçta Adalet Bakanlığı tarafından ve Ceza ve Tevkifevleri bakımından, Sağlık Bakanlığı bakımından veya ilgili bakanlıklar tarafından çok dikkate alınmadığını, bunun bir siyasiil politikaya dönüştüğünü görüyoruz. Asıl mesele burada, H k met bir siyasiil tercih olarak sonuçta cezaevlerinde bu ağır insan hakları ihlallerini sistematiik bir biçimde uyguluyor. "Neden?" diyeceksiniz... Yani en böyle insani olmayan bir şeyi söylersem eğer, mesela nakil meselesi; yani tutuklu ve hükümlülerin kendi yakınlarından çok daha uzak bir cezaevinde tutulma meselesi. Bu mesele çok insani bir meseledir, ekonomik bir meseledir. Yani sonuçta cezaevlerinin kapasitesiyle ilgili bir mesele değildir ama bir siyasiil tercih olarak Diyarbakır'daki bir hükümlü Diyarbakır'dan ceza almış, ailesi, ikametg hı Diyarbakır'da olan bir hükümlü mesela Rize'de veya işte, Artvin'de, başka bir yerde veya Rize'deki işte Hatay'da falan. Yani sonuçta hani ailelerine kitlesel bir ceza vermek, kuvvetli bir ceza vermek anlayışıyla bütün bunlar yapılıyor veya cezaevlerinin kapasite sorunu; yani 420 bin, 430 bin kişi var ama her cezaevinde aynı yoğunluk yok. Sonuçta suçun daha fazla işlendiği İstanbul'da veya daha büyük metropollerde çok daha fazla ama o koğuşlarda neler yaşandığını biz her işte böyle cezaevine özel gittiğimiz zamanlarda yakınları bizlere iletiyorlar. Gerçekten de insani hiçbir şey yok, hiçbir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZG N TANRIKULU (Diyarbakır) - Bitiriyorum.

ALT KOMİSYON BAşKANI MUSTAFA ALKAYIş - Başkanım, buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA SEZG N TANRIKULU (Diyarbakır) - Yani nöbetleşe yatanlar, merdiven altında yatanlar, buzdolabı boşluğunda yatanlar, zamanda şeye gidemeyenler.... şimdi, bizim görevimiz yani milletvekili olarak asıl meselemiz gerçekten yasama görevi yapmak ama bana en çok gelen talepler, işte bu nakil talepleri ve cezaevlerindeki ağır ihlaller sonuç itibarıyla. Yani bunlar giderilmediği için bu raporlarla bu şekilde bütün bunları her sene konuşmak zorunda kalıyoruz. Dolayısıyla yani H k metin ve dolayısıyla da Türkiye Büyük Millet Meclisinin yaptırım gücü olan, gerçekten denetim gücü olan bir şey olması, bir pozisyona bürünmesi lazım yoksa hani raporu yazdık ama gerçekten bir araştırma olsa mesela, bizim son altı yıldaki raporlarımızı karşılaştırırsa benzer eleştirileri aynı şekilde, her yıl yaptığımız görülecek. O zaman bizim denetim görevimiz ne? Yani şimdi sonuçta burası ne? Türkiye Büyük Millet Meclisi,  zel yasayla kurulmuş İnsan Hakları Komisyonu, denetim görevi var ve dikkate alınamayan raporlar var. Yani bunun cevabını kim verecek? Yani sonuçta Bakanlık bürokratları değil, siyasilerin vermesi lazım.

ALT KOMİSYON BAşKANI MUSTAFA ALKAYIş - Hep beraber.

MUSTAFA SEZG N TANRIKULU (Diyarbakır) - Bu siyasiil tercihten... şunu söyleyeceğim: Yani arkadaşlarımızı zor durumda bırakmayalım, buradaki bürokratları. Bu siyasiil tercihten vazgeçin. Cezaevlerindeki insan hakları ihlalleri sistematiiktir. Dolayısıyla bu sistematiik tercihten vazgeçerseniz önümüze daha doğru raporlar gelir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAşKANI MUSTAFA ALKAYIş - Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

Naci Bey, buyurun.

NAC  şANLITüRK (Ordu) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz, Değerli Adalet Bakanlığı heyeti; ben de hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Tabii, Kırşehir, Düzce Cezaevlerinin incelemeleri, Bolu Cezaevi incelemesine ben de katıldım. Sezgin Bey'in dediği gibi, böyle bir, sistematiik, H k metin, efendim, insan hakları ihlallerini sistematiik olarak devam ettirildiği gibi bir uygulama yok. Bu çok ağır bir ifade oldu. Biz de orada cezaevlerini denetledik, gördük. Yoksa gelen şikâyetler elbette var. şişte, kitap verilmesi, spora çıkması... Bu, ağız aramasıyla ilgili, efendim, ağızlarında, işte, jiletlerin olduğuyla ilgili yapılan tespitler de var.

Cezaevinden hastaneye nakillerde nakil araçlarımızın biraz daha dar olduğunu gittik orada, yerinde biz de denetledik, inceledik. Daha geniş araçlar olsa daha faydalı olur, güzel olur.

Koşullu salıverilmeyle ilgili, efendim, talepleri oldu ama koşullu salıvermenin de bir hak olduğuyla alakalı, o da tartışılır, onlarla ilgili yeni bir tartışma açmak istemiyorum.

Bizim genel olarak gördüğümüz, 27 kişilik koğuşlarda 67-68 kişinin kalabalık olmasını gördük. Bir de tabii, Enis Bey'le beraberdik.

MUSTAFA SEZG N TANRIKULU (Diyarbakır) - Peki yani bu sistematiik değilse nedir? Yani 20 kişilik yerde 67 kişi kalıyor.

NAC  şANLITüRK (Ordu) - şunu söyleyebiliriz: şu anda, Sayın Genel Müdürüm, terörden yatanların oranı nedir? Ceza ve tutukevlerindeki yoğunluğumuz nedir? Kaç mahkûm var? Ter rden yatanlar ne kadar? Adli suçlular ne kadar?

Biz bu Komisyon toplantılarında -Enis Bey de geçen toplantıda gündeme getirdi- hep terör suçlularını konuşuyoruz. Bunların genel tutuklu ve hükümlü oranlarına oranı nedir, ne kadardır, adli suçlular ne kadardır?

Gördüğümüzde, işte, orada ben de süre kısıtlı olduğu için hepsini söyleyemeyeceğim. Burada hepsini, koğuşları tek tek gezdik, ben de kendi notlarımı aldım. Efendim, çok fazla, işte, hastaların hastaneye sevkıyla ilgili sıkıntılar yaşanıyor. Zaten şu anda sağlık sistemiyle ilgili normal vatandaşlarımızın da doktorlara ulaşmasında bir yoğunluk oluyor. Biraz da bu bizim Türk milletinin... Efendim, başı ağrısı hemen profesöre çıkmak istiyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (şırnak) - Cezaevlerinde  yle değil, o kadar kolay değil, başı ağrıyan sevk alıp gidemiyor.

NAC  şANLITüRK (Ordu) - Sistemde bu manada halk sağlığıyla ilgili konularda birinci basamaktan ikinci basamağa doğru yani bu hiyerarşiyi sağlayamadığımız için cezaevinde de işte bu görüntülü muayenelerin olduğunu falan gördük, teknolojinin imk nlarından faydalanıldığını da gördük ama böyle bir, H k metin ceza ve tutukevlerindeki mahk mlara, efendim, biz insan haklarını ihlal edelim gibi bir sistematiik bir şeyi çok ağır olur. Onu burada ifade etmek istedim.

Ben şimdilik bu kadar söyleyeyim.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - 3 raporun 3'ünde de ortak sorunlar varsa ve tüm cezaevlerinde benzerse bunun ismi sistematiktir. Sürekli, tekrardan benzer şekilde yürütülüyorsa bu, sistematik demektir yani. Bu bir iddia değil, bir kesinlik bu.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Tabii, buna, Vekilim, beraber gittik baktık yani genelde terör suçlularından bazı memnuniyetsizlikler oluyor. Biz de orada, biliyorsunuz, kurayla gezdiğimiz koşullarda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Tabii, tabii, onlara ben cevap vereceğim Başkanım.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - ...şikâyetlere benzer konularla ilgili bir şey göremedik yani biz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Şu an Komisyon üyelerimizin, vekillerimizin...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bir şey söyleyeyim mi: Mesela biz vekiller, çakarlı bir arabayla birisi suç işledi. Şimdi, Meclis Başkanı dese ki: "Çakarlı arabayla suç işlendi. Hepinizin çakarını alıyorum." Bu kabul edilebilir mi? Cezaevinde birinin ağzından jilet çıktı diye tüm mahpusların ağız aranacak demek bir toptancılık değil midir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, sizi dinledik, hatta en fazla sizi...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ağzına bakılmasının ben çok bir insan hakları ihlali olduğu kanaatinde değilim. Bir güvenlik tedbiri olarak...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Bu, onur kırıcı bir durumdur, kabul edilebilir bir şey değildir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, sizi dinledik, en fazla sizi dinledik. Bir sataşma yapmayalım ki...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Başkanım, Genel Müdürümüz de orada açıklamıştı, Genel Müdür Yardımcımız da orada açıklamıştı, ağzında jiletle karşıya zarar veren, kendisine zarar veren birkaç tane örnek var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ali Bey, buyurun...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - O Bakana soralım o zaman, Türkiye'deki cezaevlerinde günde kaç kişi ölüyor?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, cevap vereceğiz, vekillerimiz konuşsun.

Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, her 3 cezaevinde inceleme yapan, rapor düzenleyen arkadaşlarımızın gerçekten emeklerine sağlık. Bu raporlarla aslında şunu gördük: Bizim muhalefetin aylardır, yıllardır, sadece bu dönem değil daha öncesinde de dile getirdiğimiz cezaevlerinde yaşanan sıkıntılar bir bütün olarak, iktidarıyla muhalefetiyle cezaevine gidilmiş, cezaevinde bizzat görülmüş; bu anlamıyla kıymetli. Ama ben şunu da biliyorum: Biz cezaevlerindeki sıkıntılarla, sorunlarla ilgili Mecliste çoğu zaman konuşurken, cezaevlerindeki mahpusların yaşadıkları sıkıntıları, sorunları dile getirirken vallahi özellikle sizin sıralardan "Bu nereden çıktı, ne oluyor?" şeyleri geliyordu. Yani şimdi burada gitmişsiniz, bizzat kendiniz dinlemişsiniz, kendiniz yerinde görmüşsünüz, raporlaştırmışsınız. Ama benim bu Mecliste gördüğüm bir şey var; en çok yaptığı iş raporlaştırmak, en çok yaptığı iş rapor yazmak. Bu alt komisyonumuzun raporunun da kıymetli tarafı şu: Rapor düzenlenirken böyle kuşe kâğıtlar, pahalı pahalı kitapçıklar hazırlanmamış; bu çok çok kıymetli, gerçekten emeğinize sağlık. Yani esasen bundan sonra olması gereken nedir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ya, o yönüyle takdir edin bir de.

ALİ BOZAN (Mersin) - Hayır hayır, bakın, cezaevinde yaşanan sıkıntıların yerinde tespit edilmesi boyutuyla da kıymetli; bunun için teşekkür ediyorum. Ama bundan sonra önemli olan nedir? Bu raporda yazılı olanların gereklerinin yerine getirilmesi. Eğer bu raporda yazılı olanlar bundan bir sene önce başka bir cezaevinde kayıt altına alınmışsa ve hâlen aynı sıkıntı, sorun devam ediyorsa o zaman burada devasa bir sorun var.

Ben Kırşehir Cezaeviyle ilgili birkaç şey söyleyeceğim. Bakın, Kırşehir Cezaevi 1 Aralık tarihinde ziyaret edilmiş. Kırşehir Cezaevinde yaşanan sıkıntıların, sorunların neredeyse tamamı kayıt altına alınmış. Eğer, biz, bugün, aradan geçen iki aylık, üç aylık süre içerisinde Kırşehir Cezaevine gittiğimizde -gidersek- aynı sıkıntılar, sorunlar devam ediyorsa, vallahi, bu Komisyonun sorunu değil, bu Komisyonun sorumluluğu değil, bizzat iktidarın sorumluluğudur. Bu anlamda da evet, gerçekten, bu meselelerin yürütücüleri Adalet Bakanlığı bürokratlarıdır ama sorumluluk sizdedir. Eğer aradan geçen iki aylık, üç aylık süre içerisinde bu sorunlar devam ediyorsa yani sıkıntı, sorun sizde demektir.

Ben sadece birkaç konuya değineceğim ağız içi aramayla ilgili. Arkadaşlar, raporun en çok eleştirdiğim yanı budur. Cezaevine giden milletvekili arkadaşlarımızın birçoğu aynı zamanda hukukçu. Siz, bu raporunuzla gerçekten ağız içi arama işkencesini meşru hâle getirmişsiniz. Yani, ben, gerçekten, özellikle Meclisin üyelerinin çok büyük bir kısmı hukukçu olduğundan bunu yakıştıramadım. Ha, çözüm önerisi diyelim. Bakın, ben, birçok cezaevini ziyaret ediyorum ve cezaevinin bir tanesinde -hani güvenlik boyutu dile getiriliyor ya- buna dair bir çözüm bulmuşlar. Jandarmadan arkadaşlarımız da burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ali Bey, buyurun, devam edin.

Toparlayalım Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben Manavgat Cezaevine gittim, cezaevine girerken dışarıda rütbeli bir asker vardı. Rütbisini bilmiyordum, sordum, dedim ki: "Ağız içi aramayla ilgili ne yapıyorsunuz?" "Ya, ben hiç doğru bulmuyorum bu uygulamayı ama güvenlik gerekçesiyle bizim bir şeyler yapmamız gerekiyor." dedi. Sordum, "Ne yapıyorsunuz?" dedim. "Ya, çıkarken çaktırmadan soru soruyorum, sohbet ediyoruz. İşte, 'Hastalığın nedir, adın nedir?' diye sohbet ediyorum. O esnada ağzında kendisine veya da başkasına zarar verecek bir madde varsa zaten bu ortaya çıkacak." Alın size çözüm. İşte, Manavgat Cezaevinde Jandarma bunun çözümünü kendiliğinden üretmiş; gerçekten de hem bir çözüm üretmiş hem de aynı zamanda insani bir yaklaşım. Ama bu tür çözümler üretmek yerine "Jandarma Genel Komutanlığının emri, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun fi tarihinde verdiği bir karar" deyip ağız içi aramayı biz meşrulaştırırsak... Ben gerçekten bunu doğru bulmadığımı ifade edeyim.

Sadece idare gözlem kurullarıyla ilgili bir şeyi ifade edeceğim, o da özellikle Kırşehir S Tipinde yaşanan bir uygulamayla ilgili. İdare gözlem kurullarıyla ilgili olarak da bizim Meclis Komisyonumuzun yaptığı önermeler, eksik yaptığı önermeler yanlış; idare gözlem kurullarının kaldırılması gerekiyor. İdare gözlem kurullarını kaldırmıyorsanız da yapısının değiştirilmesi gerekiyor.

Arkadaşlar, şu an idare gözlem kurullarında sadece bir hukukçu var. Mahkeme kişiyle ilgili bir ceza vermiş, karar vermiş, infaz hukukumuz da "Cezasının şu kadarını yattıktan sonra tahliye olur." demiş ama sonrasında yasanın, Anayasa'nın, mahkemenin üzerinde bir kurul var ve bu kurulda sadece bir hukukçu var, altı ay, bir yıl, iki yıl, üç yıl insanların tahliyesini öteleyebiliyor. Keşke Kırşehir Cezaevine gittiğinizde Cemil İvrendi'yle görüşmüş olsaydınız. Ben, özellikle Adalet Bakanlığından arkadaşlarımız da burada olduğu için not almalarını rica ediyorum. Bakın, Cemil İvrendi 2024 yılı Ekim ayında tahliye olması gereken bir arkadaşımız. Bakın, 12 defa kalbinden operasyon geçirmiş ve otuz yılını tamamlamış. Otuz yılını tamamladıktan sonra cezaevinden tahliye edilmemesinin sebebi ne biliyor musunuz? İdare Gözlem Kurulu demiş ki: "İyi hâlli değilsin." Gerekçesi ne? Gerekçesi "Ben pişmanım." dememiş. Ben size kendimden bir örnek vereyim arkadaşlar. Ben cezaevinde yattım, hükümlüydüm, eğer hükmümün hepsini ben bitirseydim, İdare Gözlem Kurulu bana sorsaydı, deseydi ki: "Pişman mısın?" Ben "Pişman değilim." diyecektim. Niye? Çünkü ben suç işlediğimi düşünmüyordum ki sonrasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla ben beraat ettim. Eğer paketlerle ben tahliye olmasaydım, idare gözlem kurulları benim tahliyemi bir yıl, iki yıl ötelemiş olsaydı ne olacaktı? Ben sonra beraat ettim. Yani tamamen insanın kendi iç dünyasıyla ilgili olan bir soruyu sorup bu nedenle otuz yılını cezaevinde geçirmiş, 12 defa kalp operasyonu geçirmiş bir insanı bir yıl, iki yıl daha cezaevinde tutmak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ali Bey'e teşekkür ediyorum.

ALİ BOZAN (Mersin) - Tamamlayacağım Başkanım, bitireceğim, ben misafirim diye dedim bana şey yaparsınız... Bakın, sadece...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Zaten 2 defa uzattım.

ALİ BOZAN (Mersin) - Biliyorum Başkanım. Bakın, Cemil İvrendi cezaevinde bu kadar şeyi yaşadıkdan sonra şunu yapıyor Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Toparlayın, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Bitiriyorum.

Cemil İvrendi, bu kadar sıkıntı yaşadıkdan sonra ailesiyle telefonda konuşurken yaşadığı sıkıntıları anlattı. Ailesi ses kaydını bana attı, ailesinin de aynı zamanda talebi ve rızasıyla ben bu ses kaydını kamuoyuyla paylaştım. Cezaevi ne yaptı? Cezaevi Cemil İvrendi'ye bu ses kaydı nedeniyle ceza verdi, disiplin cezası verdi. E, disiplin cezası demek tahliyesinin yeniden ötelenmesi demek. Şimdi, ses kaydını yapan -hukuki, teknik bir şey söylüyorum- ailesi, kamuoyuyla paylaşan ben, disiplin cezası alan cezaevindeki Cemil İvrendi. E, bunu yapan kim? İdare Gözlem Kurulu. Bu nedenle, bizim hem cezaevi alt komisyonunun hem Meclisin artık cezaevlerinde ciddi anlamda sıkıntılar yaratan ve sadece politik suçlardan cezaevinde olan kişiler için değil, adli suçlardan kaynaklı cezaevinde olan kişilerle ilgili de gerçekten ciddi hukuka aykırı kararlara imza atan idare gözlem kurullarını ya kaldırmamız ya da idare gözlem kurullarının yapısında değişikliğe gitmemiz gerekiyor diyorum.

Sabrınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Başkan, sadece şunu söyleyip gidiyorum, şunu söyleyeceğim sadece: Bakın, Parlamentoda bu kadar gerginlik oluyor, yasalar konusunda bu kadar çeliştiklerimiz, ayrı oy kullandığımız ortamlar oluyor ama burada, İnsan Hakları Komisyonunda sonuçta bu raporları oy birliğiyle çıkarıyoruz. Cezaevleriyle ilgili bir konuda, bu kadar meşakkatli, ağır ortamlarda bile uzlaşabiliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Onu söyleyecektim, siz söylediniz.

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Dolayısıyla böyle alt komisyon raporunu gönderdiği zaman, önceki teamüllere uygun bir biçimde oy birliğiyle çıkarabileceğimiz bir rapor olmasına da özen gösterilse bence çok doğru olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Başkanım, insan hakları konusunda siz üstatsınız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Yani bize katkı sunarsanız, tecrübenizden aktarırsanız Başkanım...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Yok, bugüne kadar onu yaptık biz Komisyonunda, oy birliğiyle çıkardık yani oy birliğiyle çıkaracağımız bir rapor mahiyetinde olursa bu eleştiriler çerçevesinde iyi olur diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ömer Faruk Bey, şimdi size söz hakkı vereceğim, Genel Kurul da var, şöyle: Hızlıca bir şey diyecekseniz şeyden sonra vereyim, nasıl dersiniz.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cezaevlerini konuşuyoruz yani seslerini duyuramayan insanları konuştuğumuz bir yerde komisyon toplantısı böyle kısıtlı olmamalı. O insanlar seslerini duyuramıyor, bize mektup yazıyorlar, o mektuplar kısıtlanıyor. Bir milletvekiline mektup yazıyor, sesini duyuramıyor. Peki, bu insanların sesi ne zaman duyurulacak arkadaşlar? O yüzden, bu komisyon toplantıları böyle kısıtlı olmamalı. Öyle veya böyle cezaevine girmiş, siz de girebilirsiniz, herkes girebilir, bu ülke böyle bir yer. O yüzden, cezaeviyle ilgili toplantılara bence daha dikkat etmemiz gerekiyor.

Şimdi, İçişleri Bakanlığından, Jandarma Komutanlığından yetkililer var. İyi olmuş, daha öncesinde yoktu, bence bu iyi; artı, Sağlık Bakanlığından da olması lazım çünkü bakın, hastaneye gidişlerde çok önemli sorunlar var. Efendim, koğuştan çıkıyor...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sağlık Bakanlığı var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet, tabii, tabii.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ha, pardon, varsa tamam, teşekkür ederim, hoş geldiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sağlık Bakanlığı var, İçişleri Bakanlığı var. Açık, şeffaf...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ama sorunlar hallolmuyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, şimdi, hastaneye gidecek bir mahpus, koğuştan çıkıyor -girmemişseniz anlatayım size, ben cezaevine girdim- ilk önce muamele şu: "Ayakkabını çıkar, ayakkabının içine bakacağız; olmadı, ağzını aç, ağzını." çıplak arama; hepsi yapılıyor. Ardından düşünün, ağır hasta bu kişi ring araçlarıyla, son derece kötü bir ring aracına bindirilip götürülüyor. Kimi zaman kadınların elinde bebekler oluyor, saatlerce, on dört-on beş saat Adli Tıp Kurumuna gidip gelenler, cezaevi nakillerine gidenler var. Kucağınızda bebekle saatlerce o ufakık, daracık bir hücrede, kabir gibi yerde beklediğinizi düşünün; bu doğru mu? Binlerce defa söylüyorum, İçişleri Bakanlığı yetkilileri geliyor, değişen bir şey yok. O zaman niye geliyorsunuz? Geliyorsanız lütfen değiştirin. İçişleri Bakanına da Yardımcısına da binlerce defa söylemiş bir kişi olduğum için size sitem ediyorum. Lütfen bu dediklerimizi iletin; bakın, olmuyor böyle. Kelepçeli muayene; Sağlık Bakanlığı yetkilileri burada... Ben de hekimim, binlerce mahpus hasta muayene ettim. Ya, ben tek bir hastamın bile kelepçesini çıkarmadan... Hipokrat yemini etmiş bir hekimim ya, ne demek kelepçeli muayene, kelepçeli diş çekimi, kelepçeli kadın doğum muayenesi; korkunç bir şey bu ya, korkunç bir şey ama hastanelerde bu yapılıyor. Tek bir defa bile Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı bir şey söylemiyor oradaki yetkililerine.

Ben cezaevlerine gidiyorum. Bakın, İnsan Hakları Kurulunda şu anda değilim ancak Bolu Cezaevine, Kırşehir Cezaevine gittim, yetkililerle, mahpuslarla görüştüm ve orada diyorum ki: Bakın, sağılıkla ilgili bu problem var, çıplak arama, ağız içi arama meseleleri var, "Efendim, biz o konudan yetkili değiliz..." O bizim söylemlerimiz havada kalıyor, karşılık bulmuyor, o zaman cezaevinde görüşeceğimiz İçişleri Bakanlığı yetkilisi olsun, Sağlık Bakanlığı yetkilisi olsun, biz bunları böyle iletiyoruz ama bu sefer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hocam...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Daha benim lafım çok yani içim de yanık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hocam, son kez uzatıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Son kez...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Şöyle, isterseniz aradan sonra da konuşabilirsiniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ben devam edeyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Son kez uzatıyorum.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şimdi, Kırşehir Cezaevine gitmişsiniz, Sayın Genel Müdürüm burada, ya, ben de Kırşehir Cezaevine gittim, bırakın mahpusları idareciler bile inim inim inliyor. Ne kadar yanlış yere bir cezaevi yapmışsınız, su yok ya, su yok. Ben bunun için belediyeyi aradım, ya buraya su temini yapın dedim. Susuzluk had safhadaydı, yaz günü su yoktu ve bu konu da uzun yıllardır çözülüyor.

Bakın, gözlem kurullarında çok keyfî kararlar var. En başta Sincan T Tipi Cezaevi, iyi hâl puanı var, her şey tamam, somut hiçbir sıkıntı yok, "Toplumla uyumayacağına karar verdim." diyor. Yani ben senin hakkında şöyle bir tipine bakıyorum, senin dışarıya çıkmama taraftar değilim; böyle bir karar olabilir mi?

Yine, Sayın Genel Müdüre söylüyorum, Enis Bey, sabahtan beri beni bir mahpus yakını en az 7 kez aradı. Samsun S Tipi Cezaevinde çok ağır bir hasta var, son derece sıkıntılı, belki ölüm haberini alırsınız ve bu hasta doğru dürüst hastaneye gidemiyor şu anda. Cengiz Sinan Halis Çelik, Samsun S'de, lütfen bir arayın -biz bazen arıyoruz, müdürler defans yapıyor- siz bir şu konuyu çözün, bu kişinin sağlık durumu nedir?

Yine, bakın, geçen bir kadın öğrenciden ve bir üniversite öğrencisinden şikâyet aldım. Burada, bakın, çoğunuz babadır değil mi? Genç kızınız bir şekilde tutuklanmış ve cezaevine gidiyor. Götüren kişiyi -İçişleri Bakanlığı yetkililerine söylüyorum- Çankırı'dan Bolu cezaevine gitmiş; lütfen, bunu not edin ve bu kişiyi, bu ahlaksız kişiyi bulun. Neden bunu diyorum? Oraya giden genç kadın üniversite öğrencisi kaç mahpus bana mektup yazdı biliyor musunuz? O mektupları size de gösterebilirim. O başkomiser cezaevine, Bolu'ya götürürken genç kızlara her türlü kötü muamele, küfür, hakaret etmiş ve en sonunda yanındaki polisleri "Hadi, şurada bir kafayı da çekelim, ondan sonra gidelim." diyen bir kişi. Ya, bir başkomiser ya, bu nasıl böyle bir şey diyebiliyor? Ben bununla ilgili soru önergesi de verdim, hâlâ cevap alamadığım için size sitem ediyorum. Cevabı verin, kimdir bu kişi? Bakın, siz babasınız, siz çocuğunuza böyle yapılmasına razı olabilir misiniz? Ya, ne kadar insanlar gözyaşları içinde bu ahlaksız muameleleri anlatıyor ya, daha hâlâ da bir araştırma yapılmamış durumda.

Bakın, Kandıra 2 No.lu F Cezaevinden daha üç beş gün önce şikâyet aldım. Kürtçe mektup gönderecek, Kürtçe kitap istiyor, "Tercüman yok, sana bu kitabı veremeyiz, paranla tercüman bul, çevirtir öyle." deniliyor.

Son birkaç cümleyle bitiriyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya, mahpusun belki parası yok. Sen devlet değil misin, bir tane 3-5 sayfalık bir çeviri yapamaz mısın? Bir Kürtçe çevir, ver yani. Adamın parası yok, Kürtçe çeviremiyor, kitap verilemiyor. Ya, 21'inci yüzyılda daha biz bu işlerle uğraşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Hani, öncesinde cezaevinde Kürt anasıyla konuşamıyordu, hadi biraz düzeltildi fakat şu anda da bunlarla uğraşıyoruz. Paran varsa Kürtlüğünü yaşayabiliyorsun, yoksa yaşayamıyorsun.

Ayrıca, son cümlem: Dumlu Cezaevinden çok şikâyet alıyoruz. Sayın Genel Müdürüm, buradasınız. İnanılmaz şikâyetler alıyoruz, özellikle Kürt mahpuslar bana çok başvurdu; çok ağır ihlaller, işkenceler var.

Şakran Kadın Cezaevi son derece sıkıntılı bir hapisane.

İzmir 1 F'de ve aynı zamanda Antalya Döşemealtı'nda da açlık grevleri devam ediyor, burada da tüm yetkililer bunları duysun.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekillerimiz, değerli misafirlerimiz; bir ara verelim, 16.10 itibarıyla yeniden başlayacağız, o yüzden müsaade istiyoruz.

Kapanma Saati: 15.12

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.56
BAŞKAN: Mustafa ALKAYIŞ
----- 0 -----

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Evet, yeterli çoğunluğumuz vardır, bir ara vermiştik yemin töreni için, şimdi kaldığımız yerden devam edelim.

Milletvekillerimizin söz taleplerini karşıladık, eleştirilerini dinledik olumlu, olumsuz, şimdi milletvekillerimiz tarafından sorulan soruları açıklamak ve raporumuzda yer alan şikâyetler ve değerlendirmelere ilişkin olarak yürütme temsilcilerimize söz vereceğiz.

Evet, söz sırası şu şekilde olacak: Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı bürokratlarımıza söz vereceğiz. Sözlerimize başlamadan önce misafirlerimizin, heyetimizin kendilerini milletvekillerimize tanıtmasını arzu ediyoruz.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, Komisyonun saygıdeğer üyeleri, kurumların saygıdeğer temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Enis Yavuz Yıldırım.

Komisyonun hem raporuna dercettiği konulara ilişkin olarak hem bugün sayın milletvekillerimiz tarafından gündeme getirilen bazı konu başlıklarına ilişkin olarak Genel Müdürlüğümüzün görüşlerini arz etmeye çalışacağım. Diğer bir kısım görüşler için kıymetli zamanınızı almamak üzere gerekirse daha sonra bildirimde bulunacağız.

Öncelikle burada Komisyon tarafından hazırlanan raporların ve yapılan tespitlerin üzerine yapılan işlemlerimiz ifade edildi sayın vekillerimiz tarafından. Tabii, Komisyon tarafından yapılan çalışmalarda rapora aktarılan hususlar bizim için artık bir iddia olmaktan çıkıp bir tespit hâlini alıyor dolayısıyla kurum olarak biz bu tespiti izale etmek üzere çalışma yürütüyoruz, bunun gerçekliğini araştırma aşamasını geçmiş oluyoruz. Bu noktada ilgili kurumla yazışmalar yapılabiliyor, genel bir bilgi olarak arz ediyorum, merkezden alınması gereken tedbirler varsa bunlar yapılıyor, bazı hususlara dikkat çekilmesi gerekiyorsa Genel Müdürlük yazısı olarak bu hususları incelenen kurumun dışında kalan kurumlara da bildirmek üzere bir yazıya döküyoruz. Böylece İnsan Hakları Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonumuzun bir kurumda yaptığı incelemenin sonuçlarından diğer kurumlarımızın da istifade etmesini temin etmeye çalışıyoruz. Mevzuat değişikliğini gerektiren hususlar varsa biz bunlarla ilgili daha önceki tespitlerimiz olsa dahi bunu raporlarımızın içerisine alıyoruz, bizim mevzuat değişikliğinde dayanağımız bu Komisyonun kararları oluyor, o zaman bir gerekçe oluşturabiliyor bizim için. Yine, daha sonra sorunun giderilip giderilmediğini de Genel Müdürlüğümüz bünyesinde kurulu olan İnsan Hakları Bürosu takip ediyor. Dolayısıyla biz Komisyon tarafından tespit edilen birçok meselenin takipçisi oluyoruz, bunların azalmasına gayret ediyoruz. Nitekim, geçmişten, bidayetten bu yana Komisyon kararları doğrultusunda sistemimizde birçok gelişme kaydettik. Mesela kadın hükümlü, tutukluların hijyen malzemelerinin verilmesi, anne yanında kalan çocukların mamalarının ve diğer malzemelerinin devlet tarafından karşılanarak ücretsiz verilmesi, elektrik ücretlerinin karşılanması, bu ücretlerin tarife biçimi; birçok başlık altında bu Komisyonun yaptığı tespitler üzerine bizler yeni düzenlemelere gittik ve sistemimizi -tırnak içerisinde arz ediyorum- islah etmiş olduk. Bu şekilde arz etmek istiyorum.

Yine, biliyoruz ki bizim idare gözlem kurullarımız, tüm Meclis çalışmalarımızda çok fazla tenkit edilen kurullarımız. Normalde bizim müdür ya da ikinci müdür başkanlığında idare memuru, ikinci müdür, öğretmen, tabip, psikiyatrist, psikolog, psikososyal yardım servisinde görevli olan herhangi bir personel, infaz koruma memuru ve teknik personelden oluşan mevcut kurulumuzu 2021 yılında çıkan bir yasayla biraz daha kamuoyu vicdanını da dâhil edecek şekilde, cumhuriyet savcısı ya da başsavcı başkanlığında 1 cezaevleri izleme kurulu üyesi, 1 aile ve sosyal hizmetler uzmanı ve Sağlık Bakanlığından görevlendirilen 1 uzmanın da dâhil olduğu daha geniş bir kurul olarak oluşturduk. Özellikle terör suçlarından hüküm almış olanlar ile on yılın üzerinde cezası bulunanlar, bu ikinci saymış olduğum kuruldan iyi hâl alma kaydıyla açığa ayrılabilirler. Tabii, burada iyi hâl kararları...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Özür dilerim... İyi hâl nasıl oluyor yani ne soruluyor orada? Neye göre iyi hâl belirliyorlar, onu çok merak ediyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Tam orayı heyete arz edecektim. İyi hâl kararları tabii ki tamamen keyfî, layüsel ya da oradaki birkaç dakikalık bir istişareyle oluşmuyor; iyi hâl kararları oluşurken kişinin kitap okuması, eğitim çalışmalarına katılması -bunların hepsinin mevzuatta, yönetmelikte puanlamaları var- kişinin aldığı disiplin cezaları, geçmişten itibaren ceza infaz kurumundaki uyumu, terör örgütü mensubuysa içerideki terör faaliyetlerini devam ettirip ettirmemesi, diğer adli olanların içerideki iyileştirme faaliyetlerine uyumu gibi unsurlar -yönetmelikte bunlar çok detaylı bir şekilde sayılmış- ve en son kurulun yaptığı mülakat burada nihai bir sonuca varılmasını sağlıyor. Detaylarını Komisyona biz bir müzekkereyle de arz edebiliriz ancak hemen şunu arz edeyim: 1 Ocak 2021 ile -yani bu yeni kurulların olduğu tarih ile- 31 Ocak 2026 tarihleri arasında kurulların önüne gelen dosyalardan yüzde 93,91'i olumlu sonuçlanmıştır. Bu, karma bir orandır, yüzde 93,91'i olumlu sonuçlanmıştır. Bu, yüzde 6'sının olumsuz sonuçlandığı anlamına gelir. Bunun detayını biz yine Komisyona yazılı olarak arz edebiliriz. Bu komisyonların zaten oluşma sebebi, Batı'da da olduğu gibi, iyi hâl oranının otomatikleşmesinin önlenmesidir yani cezaevine giren herkesin eğer "1/2" ise iyi hâl, "1/2"sini yatar yatmaz otomatik olarak çıkmasını önleyip bunu belli parametrelere bağlayan bir yaklaşımı ortaya koymak için bu kurullar oluştu. İşleyişiyle ilgili elbette yasama organının takdirinde değişiklikler yapılabilir.

İçeriye özellikle Kürtçe yayınların verilmemesine ilişkin bir şey vardı. Öncelikle, bir yayının, bir eserin Kürtçe olması içeriye girmesine engel değil, Türkçe bir eserin içeriye girmesinde hangi kurullar uygulanıyorsa, hangi prosedür uygulanıyorsa Kürtçe bir eserin ya da yayının içeriye girmesinde de aynı kurullar, aynı prosedür uygulanıyor. Somut bir örnek verilmişti kişinin kendi yazdığı kitabın sokulmadığıyla ilgili, hemen arkadaşlarımız ona baktılar, orada dil barajı dolayısıyla değil, içerisinde suça teşvik mahiyetinde

bazı ifadelerin olması nedeniyle -bu doğrudur ya da yanlıştır, infaz hâkimliği bunu takdir edecek ama komisyonun kararının gerekçesini arz etmiş oluyorum- içerisinde ceza infaz kurumuna girişinde sakınca görülen bazı hususlardan dolayı alınmadığı bilgisi verildi. Bu arada, tercümelerde teknoloji den de artık yararlanıyoruz yani biliyorsunuz, otomatik çeviri cihazları var, buradan da yararlanıyoruz; bir tercüman bulmak zorunda de değiliz, artık teknoloji de kullanabiliyoruz.

Ceza infaz kurumlarımızda özellikle sağlık konusu -bugün Sağlık Bakanlığının da kıymetli temsilcileri burada- gündeme geliyor ancak kalabalıklaşmayla beraber bazı cezaevlerinde haşere probleminden de bahsedildi. Biz ceza infaz kurumlarında vektörlerle mücadele edilmesi meselesini Sağlık Bakanlığımızın da büyük desteğini alarak bu konuda gerçekleştiriyoruz. Belli periyotlarla -zaten 23/12/2025 tarihinde tüm cezaevlerimize de bu konuda bir yazı yazdık- bu ilaçlamayı yapıyoruz. Düzce T Tipi özelinde ifade edilmişti; 30 Ocak 2026 tarihinde de Düzce T Tipiyle bu konuyla ilgili görüşüldü, yazışmalar yapıldı, gerekli ilaçlamalar gerçekleştirildi ancak bu periyotların dışında kurumlardan bize yine haşereye ilişkin bir yakınma gelirse ara dönemlerde de yine tıbbi gerekliliklere uygun bir şekilde ilaçlama yapıyoruz çünkü toplu yaşanan yerlerde ilaçlamanın da kendi içerisinde hassas bir konu olduğu hepimizce malum. Düzce T Tipinde de özellikle bu çalışmanın yapıldığı bilgisini arz etmek istiyorum.

Yine, Sayın Enis Berberoğlu, özellikle Kırşehir E Tipi Cezaevi özelinde çok yıprandığını, buranın fiziki koşullarının insan hakları açısından çok da uygun olmadığını ifade etmişti. Ceza infaz kurumlarımız yapım yılları itibarıyla dönemlerini gösteren isimler alıyorlar. E tipleri genelde 1970'lerin sonundan 1980'lerin sonuna kadar yapılmış olan kurumlar ve bir miktar da fiziki ömürlerini doldurmaya başlayan kurumlar. Bu sebeple, biz E tiplerinden yavaş yavaş vazgeçiyoruz kampüslerimizi yaptıkça. 2002'den 2025 yılına kadar yani bu yıla kadar 11 tane E tipi cezaevini çeşitli nedenlerle kapattık, dönüştürdük. Kırşehir'deki bu cezaevi de yeni kampüsler yapıldıkça kapatılacaklardan biri olacaktır ileride. Bugüne kadar 6.916 kapasiteli cezaevini, E tipi cezaevini kapatmışız. 1982, yapım tarihi Kırşehir Cezaevinin.

Ceza infaz kurumlarımızdaki doluluktan bahsedildi ve özellikle terör tutuklu, hükümlü oranını sormuştu sayın vekilimiz. Bugün itibarıyla Türkiye cezaevlerinde 410.400 hükümlü, tutuklumuz bulunuyor. Bunlardan 17.911'i terör, 386.210'u da adli ve oranladığımız zaman ceza infaz kurumlarımızda bulunan hükümlü, tutukluların sadece yüzde 4,4'ü terör suçlarından ceza infaz kurumlarında, bunun dışında kalanlar adli mahkûm.

Tabii, kapasite problemleri olduğunu zaman zaman... Biz zaten Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün sitesinde de bu verileri şeffaf bir şekilde yayınlıyoruz ve kapasitelerinin üzerine çıktığını buraya baktığımızda da görebiliyoruz bir miktar. Türkiye cezaevlerinde, Türkiye'de şu anda 403 ceza infaz kurumumuzda 410 bin hükümlü, tutuklu var -az önce de ifade etmiştim- ancak önümüzdeki dönemde yapmayı planladığımız ceza infaz kurumları var. Bunlar kalabalıklaşmayı azaltmak adına ve uluslararası standartlara uygun yerleşimi sağlamak adına yapılan çalışmalar. Bu noktada 2028 yılı sonuna kadar 26 ceza infaz kurumumuz inşaat aşamasında, 24'ü proje aşamasında olmak üzere toplam 50 yeni ceza infaz kurumu yapma hedefindeyiz. Çağdaş infaz rejimine uygun olmayan ceza infaz kurumlarımızı da bu süreçte kapatmayı düşünüyoruz, burada eleştiri konusu olan ceza infaz kurumlarını. Yine, bunların içerisinde inşaatı devam eden 26 ceza infaz kurumumuz da hâlihazırda var.

Hükümlülerin sevkleriyle ilgili de bir konu gündeme getirildi. Bizim temel yaklaşımımız, ceza infaz sistemi içerisinde hükümlülerin ailelerine en yakın olabilecek noktada bulunmaları. Bu, bizim ceza infaz kurumlarını yönetmemiz açısından da kolaylaştırıcı bir unsur, asayiş ve güvenlik açısından da bizim için daha olumlu bir yaklaşım. Ancak, hükümlü ve tutukluların çeşitli nedenlerle sevkleri yapılabilenkte, nakilleri yapılabilenkte; kendi istekleriyle veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle hükümlü ve tutuklular zaman zaman başka kurumlara alınabiliyorlar. Üç tane temel nakil gerekçemiz var. İsteğe bağlı nakillerimiz var, bunları her ay düzenli olarak yapıyoruz. Disiplin nakillerimiz var, ceza infaz kurumlarında tabii... Sayın Başkanım, muhterem heyet; burada ceza infaz kurumlarından bahsederken içerideki profili de iyi görerek bahsetmek lazım. İçeride suça yakın, suça yatkın ya da suç işlediği için ceza infaz kurumlarında bulunan birçok kişi var. Bunların tehlikelilik düzeyleri, kurallara uyum ve adaptasyonları da birbirinden çok farklı olabiliyor. Zaman zaman, dışarıda gözünün içerisine birkaç saat bakamayacağınız birini, birçok kişiyi katletmiş birini de içeride tutabiliyorsunuz. Bu sebeple asayiş ve güvenlik nedeniyle, ceza infaz kurumunda bulunan diğer hükümlü ve tutukluların da güvenliğini sağlamak noktasında da bazen nakiller yapabiliyoruz. Bir de zorunluluk nedeniyle yapılan nakiller var. Ceza infaz kurumlarımızın kapasitesinin üzerinde hükümlü gelmesi hâlinde kapasitesi daha uygun olan kurumlara da nakil yaparak kapasiteleri ve mevcutları dengelemeye çalışıyoruz.

Muayene ve tedavileri zamanında yaptırmaya gayret ediyoruz. Ancak, bu noktada, elbette bunu yapabilmemiz için personel, ring aracı sayısı ve randevu sistemlerinin hepsinin buna uyumlu bir şekilde olması lazım. Sağlık Bakanlığının bu konuda zaten tespitleri var. Biz bununla ilgili olarak yeterli ring aracının sağlanması için bütçeden taleplerimizi yapıyoruz. Bir de son dönemde faaliyete geçirdiğimiz uzaktan doktor, E-Doktor faaliyetiyle de özellikle sağlığa erişimi daha hızlı hâle getirmeye gayret ettik. Burada, hastanın, hükümlünün rızasını temel faktör olarak alıyoruz, rızası olmayan kişiyi yüz yüze muayeneye götürmek durumundayız ve yine, doktorumuzun, ilgili hekimin uzaktan muayeneden sonra hastayı görmek istemesi hâlinde hastayı ilgili yere de gönderiyoruz, ilgili hekime de gönderiyoruz. Dolayısıyla, burada rıza ve hekim onayıyla biz bu muayeneleri yaptırıyoruz. Henüz daha Türkiye'de yeni yaygınlaştırdığımız bir faaliyet. Bugüne kadar 23.642 muayene işlemi başarıyla gerçekleşti ve biz hem kamusal maliyetinin düşük olması hem hükümlüler tarafından talep ediliyor olması dolayısıyla bunu artırma noktasında Sağlık Bakanlığıyla iş birliği içerisinde çalışıyoruz. Tabii, sayılar yüksek olduğu için burada hastanelere sevk sayımız da son derece yüksek. Yüksek heyetinizle bunu da paylaşmak isterim: 2025 yılında ceza infaz kurumlarımızdaki 4 milyon 538 bin hükümlü ve tutuklunun muayenesi yapıldı ve 1 milyon 817 bin hükümlü ve tutuklu da ileri tetkik ve tedavi için sağlık kuruluşlarına sevk edildi. Bu da verilen önemli bir kamusal hizmet, çok önemli operasyonları gerektiriyor.

İki isim özelinde, iki isimle ilgili -burada diğer isimler de sorulabilirse kayıtlardan çıkarabiliriz Sayın Başkanım- sağlık hizmetinin yeterli verilmediği ya da kişinin cezaevinde tutulmasının sağlık koşulları nedeniyle uygun olmadığı ifade edilmişti. Cengiz Sinan Halis Çelik hasta hükümlümüz 52 yaşında, Çarşamba S Tipinde. Bu hükümlümüzü biz bulunduğu yerde, cezaevinde bulunduğu süre içerisinde 29 defa kurum revirine, 25 defa da hastanenin ilgili polikliniğine tedavi ve muayene için göndermişiz ve

kişinin yürüme zorluğu çektiği ve koltuk değneği kullandığı notlarımız arasında ancak Ceza İnfaz Yasası'nın 16'ncı maddesine göre infaza ara verilebilmesi için bize Adli Tıbbın, sağlık kuruluşlarının buna ilişkin raporu gerekiyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Genel Müdürüm, bu, mesane kanseri. Daha önce Metris R Tipinde kalıyordu, şimdi Samsun Çarşamba'da mıydı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Çarşamba'da.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tekrar Metrise gidilebilir mi çünkü iki buçuk aydır tedavisi yapılmıyor ve daha önce o kanserin olduğu bölgede ciddi ağrıları var, kız kardeşi aradı beni biraz önce, görüşebilmişler. O mesane kanseriyle ilgili ciddi şüpheleri var, oldukları yerde onkolojiyle ilgili yeterli doktor ve tedavi yokmuş, İstanbul'a sevkı gerekiyormuş, "Tekrar Metrise gidebilir miyim?" diye soruyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - R tipiyle ilgili notumuzu alıyoruz Sayın Vekilim; bu, yeni gündemimize gelmiş oldu ancak bunun cezaevinde hâlen devam ediyor olmasının sebebi ilgili sağlık kuruluşunun bu konuda 16'ncı madde kapsamında olduğuna dair bir rapor vermemiş olması. Biz müteaddit defalar bu hususta rapor aldırılmak üzere de sağlık kuruluşuna sevk etmişiz.

Cemil İvrendi, ismi verilen ikinci hasta hükümlümüz; 62 yaşında, Kırşehir S Tipinde, bu hükümlüde de çeşitli rahatsızlıklar var. Bu da ceza infaz kurumunda, Kırşehir S Tipinde bulunduğu süre içerisinde 79 defa kurum revirinde, 62 defa da hastanenin ilgili polikliniklerinde muayene ve tedavi yaptırmış ve en sonunda 22 Ocak itibarıyla sevkı yapılmış. Bunun için de aynı şey geçerli. Yine, ilgili sağlık kuruluşundan, Adli Tıptan 16'ncı madde kapsamında olduğuna dair bir rapor gelmediği için biz bunun ceza infaz kurumunda infazına devam ediyoruz.

Sayın Başkanım...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Sayın Genel Müdürüm, bu dediğiniz şahıs otuz üç yıldır cezaevinde, üç yıldan fazladır da idari gözlem kurullarınca defalarca reddediliyor, bu hasta hâlinde olmasına rağmen defalarca dediğimiz "İdare ve Gözlem Kurulu" onu hâlâ içeride tutmaya çalışıyor. Otuz üç yılını tamamladı yani artık onun da çıkması lazım, ağır kalp hastası. Sizin dediğiniz gibi 79 defa revire gidiyorsa zaten onun durumu ortadadır, ona rağmen içeride tutulması, bu artık kabul edilebilir bir şey değildir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Burada sağlık durumuna ilişkin bilgileri hemen getirttik Sayın Vekilim ama İdare ve Gözlem Kuruluyla ilgili konuyu notlarımız arasına aldık. Oradaki Kurulun gerekçesine ve durumuna tekrar bakılıp değerlendirilecek.

Sayın Başkan, son olarak da ceza infaz personelimizin kötü muamelesiyle ilgili olarak... Bu, Adalet Bakanlığımızın da genel politikaları doğrultusunda Genel Müdürlüğümüzün son derece önem verdiği bir konu. Bu konuda sadece basına yansıyan, medyaya yansıyan ya da somut şikâyetlere yansıyan durumlar değil bazen kuruluza gelen şikâyetler ya da bir cezaevinden yoğunlaşmış şikâyetleri de nazara alarak resen yaptığımız incelemelerle de ortaya çıkarmaya çalıştığımız bir durum ve bununla ilgili de tereddütsüz bir şekilde yaptığımız tespitler üzerine gerekli işlemleri yapıyoruz. Genel Müdürlüğümüz tarafından bu konuda çokça verilmiş soruşturma kararları, disiplin cezaları bulunmaktadır. Kötü muameleye asla müsamaha göstermiyoruz. Kötü muamelenin aynı zamanda asayiş ve güvenliğe zarar veren bir yönü olduğunu da Genel Müdürlük olarak kabul ediyoruz.

Arz ediyorum Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Çok teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Soru sorabilir miyiz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - İsterseniz cevapları alalım diğer kurumlarımızdan, sonra şey yapalım, olur mu?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - O da olur, hani en azından tekrar başa dönmek adına...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Maalesef ki aşağıdaki Kurulda tatsız meseleler olduğu için biraz moralsiz ve dağınık başlayacağız.

Sunumun ilk başını dinlemedim ama bugün burada konuşulmayan ama önemli bulduğum bir meseleyi sormak istiyorum: Daha önce birkaç kere hem Adalet Bakanlığına hem de TİHEK'e başvuruda bulunmuştuk ama her seferinde inkâr edilmişti ancak ilk kez bir başvurumuzda cezaevlerine MİT'in girdiği, istihbarat olarak mahpuslarla görüştüğü ve mahpuslara ajanlık teklif edildiği, kendi dosyalarıyla ilgili ya da haricen ve bunu yaparken bir istihbari görüşme gibi değil de avukat ve aile görüşüne çıkar gibi mahpusun çağırıldığıyla ilgili, Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde, Öznur Özdemir... Bahsi geçen, bize gelen cevapla, kişinin bize başvuruda bulunurken kendisinin hem ailesi hem çocukları üzerinden tehdit edildiğini, yaklaşık iki saat görüşmek durumunda kaldığını hem kendisiyle ilgili tüm özel bilgilerin ona söylendiğini, kendisinin zaten yargılanırken kabul etmediği bir suçu şu an kabul edip üstüne bir de suç ortakları ya da başkaları varmış gibi bir beyanda bulunmasının mümkün olmadığına dair bir beyanı ve tutumu vardı; bununla ilgili uzun uzadıya cevap vermiş aslında bize Bakanlık ilk kez ve bu vermiş olduğu beyanda, bunun dışında daha önce benzer şekilde başka mahpusların da böyle iddiaları vardı, her seferinde reddedilmişti. Sormak istiyorum hani uzatmamak adına: Bakanlığımızın ya da Ceza Tevkifevlerinin hapishanelerde... Daha önce Beşiri'deki cezaevi için benzer iddialar yani benzer söylemler olmuştu, inkâr edilmişti, Kandıra için öyle, Marmara için öyle, Şırnak'ta özellikle çok yoğun bir şekilde bunun sürdürüldüğünü biliyoruz ve ilk kez bir kabul geldi. Sormak istiyorum: Hangi prosedüre, hangi izne, hangi kanuna ve hangi usule dayanılarak izin veriliyor? Bu izin verildikten sonra... "Mahpusların buna zorunda bırakıldığı" olarak ifade ediyorum çünkü mahpuslar hapishanede dışardaki özgür bir insanın kurabileceği ilişki gibi bir ilişki kuramaz. Orada, gardiyan çağırdığında, çıktığında, karşılarında onu bulduğunda görüşürse ne olur, görüşmezse ne olur, bu kendisine nasıl döner, bir disiplin şeyine sebep olur mu, oradaki tutumun nasıl olacağı... Birçok mahpusun bu ikilemler arasında kaldığını ve bunun bayağı kronik bir sorun olduğunu ifade ediyoruz. O nedenle, burada MİT'in buradaki ya da diğer hapishanelerdeki bu tarz faaliyetlerinin hukuki dayanağını ve gerekçesini duymak istiyoruz sizden.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Vekilim, ceza infaz kurumları tamamen kurallarla yönetilen, içerisindeki her adımın kurallara ve mevzuata göre atıldığı, Genel Müdürün dahi içerisinde girdiğinde bu mevzuata tabi olduğu kurumlardır. Bu kuralların ve mevzuatın dışında... Hatta Komisyonun saygıdeğer üyeleri de ceza infaz kurumlarına gittiğinde tamamen bu kurallara uygun olarak gidiyorlar. Zaman zaman siz sayın vekillerimizin cezaevlerinde çeşitli faaliyet talepleri olduğunda bu kurallara uygun kısımları kabul ediyor, uygun olmayan kısımları da kabul edilemiyor, ilgili komisyona havale ediyor. Dolayısıyla, ceza infaz kurumu içerisinde bu kuralların mevzuatın gerektirdiği hususların dışında bir görüşme ya da bir işleyiş olduğu bilgisi bizde şahsen yok. Ancak ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla resmî ziyaretçilerinin dışında kim görüşebilir dersiniz -yine, savcı kökenli birisi olarak- bir soruşturmanın içerisinde olmak kaydıyla kolluğun soruşturmayla ilgili cezaevine tekrar gitme yetkisini düzenleyen mevzuatımız var -kolluğun ama- bunun dışında bizde böyle bir bilgi yok. Buna ilişkin bir iddia var ise ilgili başsavcılık tarafından incelenmesi gereken bir konu bu.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu, iddia değil. Bugüne kadar hep inkâr ediliyordu, bu sefer kabul edilmiş ve şöyle bir durum: Mesela diğer hukuki meseleler üzerinden ifade ettiniz ya, biz Meclis İnsan Hakları Komisyonunda ilgili kanuna göre gidiyoruz, diğerleri, işte, savcılığa izin üzerine gidiyor. İşte, MİT kendisiyle görüşme talebi olmayan birisine, seçerek, hangi usule göre gidip onunla görüşmek zorunda bırakabilir? Örnek verin mesela, söyleyin, hangi kanunun, hangi fıkrasının, hangi dayanağı üzerinden? Çünkü bu...

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Sayın Arslan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bunu dağıtmak adına söylemiyorum, Bakanlık cevabında var.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Ne diyor?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Evet, görüşme gerçekleşti." diyor.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - "İstihbarat görüşmesi" demiş mi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tabii, görüşmeyi kabul etti, ilk kez.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yıllardır inkâr ediliyordu, ilk kez bir kabul var burada ve bu kabulün dayanağı da yok, sadece "Evet, görüşüldü." Kişiyi, işte, bir saat kırk dakikaya yakın bir süre görüşüldüğünü söylüyor ve kişi diyor ki: "Orada beni avukat görüşü üzerinden çağırdılar, ben avukata çıkacağımı zannederek çıktım, karşımda onları buldum, kendilerini tanıttılar." "Biz istihbarattan geldik, seninle biraz sohbet edelim, bir çay içelim, seninle konuşmak istediklerimiz var." deyip direkt çocuğu, eşi üzerinden "Şöyle hastalıkları var, eşin şurada çalışıyor, şöyle de olmuş, böyle de olmuş." diyerek ona tahliye olması vaadi üzerinden kimi hukuka aykırı vaatlerle ve beyanlarla zorlanmış. Şimdi, bunun hangi yasal dayanağı var, söyler misiniz? Mesela bizim gidişimiz ile onlarınkini bir tutabilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, şimdi, siz sordunuz, Sayın Genel Müdürümüz de mevzuatı söyledi.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, mevzuatı söylemedi, "Mevzuatta var." dedi. Hangi mevzuat? Hangi yasa?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Var demedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Yok, şöyle: "Cezaeviyle kim görüşecekse, konusu neyse zaten onun mevzuatı açık." dedi. O bilgiyi paylaşırsanız onlar da incelesinler çünkü kendilerinde öyle bir bilgi yok bildiğim kadarıyla.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, şu an ben söylüyorum Sincan Kadın Kapalı Cezaevi diye.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Tamam, şimdi söylediniz; siz de not alınız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tamam, kontrol edin, bitimine doğru sizden cevap bekleriz çünkü bu istisnai bir uygulama değil Sayın Başkan.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Bu bir de her yerde yapılıyor, ilk defa cevap verilmiş.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sayın Genel Müdürüm, sizin konuşmanız bitti mi?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Bitti.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Biz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, milletvekili arkadaşlarımızın, Komisyon üyelerimizin sorduğu sorularla ilgili veyahut da gündeme getirdiği konularla ilgili eğer uzun bir müfredatı gerektiriyorsa ya da o anda elinizde bilgi yoksa sonrasında yazılı cevap vermek kaydıyla bunu da bize bildirebilirsiniz.

Şimdi, İçişleri Bakanlığını temsilen kendinizi de tanıtırsanız...

Buyurun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Ben Jandarma Albay Cüneyt Ağaça, Jandarma Genel Komutanlığı Ceza ve Tevkifevleri Daire Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; İçişleri Bakanlığının görevi kapsamında Jandarmanın görevleriyle ilgili burada kısaca bir bilgilendirme yapacağım.

Jandarma Genel Komutanlığının belli bir miktar personeli kapalı ceza infaz kurumlarının dış korumasından, güvenlik tedbirlerinden, hükümlü ve tutukluların gerektiğinde sevk ve nakillerinden ilgili mevzuat kapsamında görevlendirilmiştir. Bu kapsamda, korumayla ilgili görevlerimiz arasında normal herhangi bir kritik tesisin korunmasının, içerideki herhangi bir hükümlünün veya tutuklunun can güvenliğinin ya da onların gelecek tehlikelere karşı korunmasının yanında firara yönelik alınan tedbirler var. Tabii, bizim kendi fiziki tedbirlerimizle beraber mevcut kapalı ceza infaz kurumlarından sorumlu -Adalet Bakanlığına bağlı- Genel Müdürlüğümüzle beraber fiziki tedbirler -kameralar- değişik tedbirler alıyoruz.

Onun dışında, bu korumaların dışında ihtiyaçlar hâlinde sevk ve nakil görevleri bulunuyor. Onlarda da bize verilen, bize teslim edilen hükümlü ve tutukluların öncelikle sağlık kuruluşlarında, adliye veya duruşmayla ilgili işlemleri varsa ve ihtiyaç hâlinde

mazeret izinleri gibi talepleri olduğunda, onların korunmasını talep ettiklerinde biz de uygun araçlarla, uygun zamanda, eğer bir risk yoksa götürmeye çalışıyoruz.

Bizim bu sevklerimizle ilgili şöyle genel bir bilgi verebilirim: Günlük ortalama 5 bine yakın hükümlü ve tutuklu sevk yapılmakta; bunların yüzde 75'ine veya 80'ine yakını sağlık kuruluşlarına yapılıyor. 2025 rakamı üzerinden -Sayın Genel Müdürümüz burada rakamları verdi- kapalı ceza infaz kurumu olarak biz 1 milyon 800 bin hükümlü ve tutuklumuzun sevk ve nakil işlemlerini yapmışız; bunların büyük bir kısmı hastanelere, adliyelere ve de il dışına yapılan sevk ve nakiller. Bunlarla beraber, bundan daha fazla bizim personelimiz de görevlendiriliyor.

Tabii, personel hükümlü ve tutukluları infaz kurumundan alıp adliyeye veya Sağlık Bakanlığının ilgili kuruluşlarına götürürken gerekli tedbirler alınıyor. Duruşmalarda veya ilave tedbir kapsamında, mazeret izni kapsamında, bazen hükümlü ve tutukluların ailelerinde vefat olayı olduğunda onlara yanlarında eşlik ediyoruz. Bunları yapmadan önce de ilgili yerel kolluk biriminden -Jandarmaysa Jandarma, polis ise polis bölgesinden- hükümlü ve tutuklunun kendisine yönelik bir tehdit oluşma riski var mı, yok mu diye bilgi alıyoruz, güvenlik tedbirleri uygunsa bu sevkleri yerine getiriyoruz. Bazen bunları iptal ettiğimiz de oluyor kendi can güvenliklerinden dolayı çünkü hasımları olabiliyor; bundan dolayı, o gelen bilgiler doğrultusunda iptal edebiliyoruz.

Bu genel bilgilendirme dışında... Az önce gündeme gelen ağız içi aramalarla ilgili Komisyon raporumuzda da tespit edildiği gibi Yargıtay Ceza Genel Kurulunun içtihadına göre faaliyetlerimiz yürütülüyor. Burada olmayan milletvekilimiz kendisi de Manavgat'la ilgili bir örnek vermişti. Tabii, bizde ağız içi arama her giren çıkanla ilgili standart yapılan bir arama değil; ihtiyaç hâlinde, bizim şüpheli gördüğümüz bir durumda bunları yapıyoruz. Bunu neden yapıyoruz? Yani ağız içi arama, özel bir sistem değil basit bir arama ve şüpheli durumda risk analizine göre yapılıyor. Buradaki öncelikli amaç; bir hükümlü, tutuklunun öncelikle kendine zarar vermesini engellemek, sağlık kurumuna sevk edildiğinde Sağlık Bakanlığı personelinin can güvenliğini sağlamak, adliyeye sevk edildiğinde Adalet Bakanlığı personelinin can güvenliğini sağlamak veya hükümlü, tutukluyu sevk eden kendi personelimizin can güvenliği sağlamak ve kendine ve etrafına zarar vermesini engellemek. Ayrıca, yaşanması muhtemel firar olayı varsa bunu engellemek maksatlı yapılıyor. Bunlar için farklı yöntemler de kullanılıyor yani şüphelenildiği zaman -az önce Manavgat örneği verildiği gibi- konuşturulmaya çalışılıyor şüpheli bir insan... Biz de Jandarma olarak değişik uygulamalar yapıyoruz, araç kontrolleri yapıyoruz -bunlar gibi- herkesi değil, her aracı değil de şüphelenilen kişiler aranıyor; onda da konuşması şeklinde, ağzını çalkalayıp su içmesi şeklinde değişik yöntemler kullanılıyor. Bunun için özel bir zorlama yapılmıyor yani çok ciddiymiş, çok önemli zorlama yapılır şeklinde anlatılıyor burada; bizim yaptığımız uygulamalar bu şekilde.

Onun dışında, ayakkabı içini aramalarıyla ilgili... Normal, standart bir arama şekli olarak ilgili hükümlü, tutukludan ayakkabısını çıkarıp içine bakılmasını, göstermesini istiyoruz; bunda herhangi bir şey yok. Dokunamadığımız yerler açısından, yoksa buradaki Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararlarına göre ağız, koltukaltı, ayak, kol, saç arası da olabiliyor. Bunlar içerisinde geçmişte yaptığımız son beş yıldaki aramalarda kesici, delici aletler çıktı, uyuşturucu madde çıkıyor; hastaneye gidiyor, oradan gelirken ağzına bir şey alıyor, onu bulabiliyoruz, 5 gram gibi ufak çapta uyuşturucu madde alınabiliyor. En son da 25 Temmuz 2024 tarihinde Manisa Akhisar'da ağzından jilet çıkaran bir hükümlü tutuklunun yanındaki infaz koruma memurunu yaralamak suretiyle zarar verdiği de tespit edilmiştir.

Benim şu an itibarıyla arz edeceklerin bunlardır. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Biz teşekkür ediyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "İstisnai yapıyoruz." mu diyorsunuz, öyle mi anlayalım? Ağız içi aramalar için.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Evet, kesinlikle.

Risk analizine göre, şüpheli bir durum gördüğümüzde. Dediğim gibi, az önce örnek verdim, toplam 1 milyon 800 bin hükümlü, tutukluyu sevk ediyoruz Sayın Milletvekilim. Yani herkese yapsak buna zamanımız yok, duruşma süreleri var...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Peki, Adana Suluca'da Fevzi Arslan 17 kere... Daha önce de söyledim Başkanım, biliyorsunuz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Üst üste mi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, mesela sevk ediliyor, beyinle ilgili cerrahi bir meselesi var ameliyat için. Daha önce Urfa'daydı, ağız içi aramadan dolayı hastaneye gidemiyordu, sevk edildi Adana'ya; orada 17 kez tutanağı var. Ben cezaevini aradım, kaç kere söyledim, onunla görüştük, bu meselenin sürdürülmemesi üzerinden. 17 kez sırf ağzını açmadığı için... Tamam, zorlamıyorsunuz, ağzını zorla açmıyorsunuz, amenna ama hastaneye götürmüyorsunuz. Sizin oradaki ağız içi aramanız mı daha önemli, beyinde bir cerrahi ameliyat olması gereken kişinin sağlığa erişimi mi? 1 kere, 2 kere... 17 kere, başka bir formülasyon bulanamaz mı? Ya da mesela yakın zamanda Aksaray hakeza öyleydi. Mesela müdür diyor ki: "Ben jandarmaya karışamam." Cezaevi müdürü öyle söylüyor. "Jandarma yapar, tutanağını bana gönderir, ben onun dışında karışamam." diyor, siz böyle "istisnai" "risk analizi" diyorsunuz da birçok cezaevinde rutin, rutin yapılıyor yani.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Sayın Vekilim, aynı konuda şimdi size örnek vereceğim. Biz daha yeni Antalya'ya gidip gelirken havalimanında da kapalı duyarlı kapıdan geçerken üzerimizde bir şey çıktığında ayakkabımızı çıkarmamı söylediler, ben de çıkarıyorum. Yani normal olağan şeyler bunlar, zorla...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben ağız içi arama diyorum ama bakın aynı şey değil.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Ağız içi arama için "Ağzınızı açar mısınız lütfen?" diyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Ağzını aç." diyor "Dilini hareket ettir." diyor; olur mu?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Sizce çok ciddi bir şey mi Sayın Milletvekilim, o açıdan değerlendirin.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tabii ki ciddi bir şey, olur mu?

Şimdi, mahpus orada özgürlüğünden yoksun; oradaki koruma memuru, idare, sizler, her ne kadar "Ast üst ilişkisi yok, biz onların korunması için oradayız." deseniz bile psikolojik olarak o mahpus oradaki koşullara tabi olması gereken, biat etmesi gereken

kişi gibi görüyor. Orada sizin onlara insani yaklaşımınız ile "Hayır yapacaksın, yapmazsan gidemezsin." tutumu arasında dağlar kadar fark var. "İnsan hakları temelli infaz" diyoruz. "Kişinin sağlığa erişimi, yaşam hakkı, sağlığı her şeyin üstündedir." diyoruz, "Temel bir haktır." diyoruz yani bir protokole dayanan...

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Sayın Vekilim, sizin öneriniz nedir? Yani bir güvenlik meselesi ama bir öneri olarak...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biraz önce söylenilen mesele, risk analizi.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Zaten onu soracağım.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Bir saniye...

Bireysel kişi örneklerinden değil de 1 milyon 800 bin kişinin nakledildiği bir ortamda genel sorunlar üzerinden gitmek daha sağlıklı olur.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Mesela bugüne kadar bana asla hastane sevkinde "Ağız içi arama yapılmadı." diyen çıkmadı.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Ama bakın, lokalde bir kişi üzerinden genellemeyle bu toplantı sağlıklı olmaz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, hayır, bana bugüne kadar...

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Zaten raporumuzda da var.

Sayın Komutanım, bu konuda herhâlde hepimiz aynı fikirdeyiz. Ya, şunu anlamaya çalışıyoruz: Herkese girişte çıkışta böyle bir uygulamamız var mı, yok mu?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Yok Sayın Başkanım, genel olarak söyleyebiliriz. Ya, zaten zamanımız da yok Sayın Başkanım bu konuda. Çünkü duruşma süreleri...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Başkanım, lütfen bakın, cezaevi girişinde zaten detaylı arama oluyor, o başka bir şey yok. Bu hastane sevkinde ağız içi arama oluyor.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Ağız içi aramayı soruyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ağız içi arama sevk sırasında, mesela bir cezaevinden bir cezaevine gidecekken, kişi hastaneye gidecekken oluyor. Cezaevine ilk girişte detaylı arama oluyor.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Komutanım, mutlaka mı yoksa risk...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Mutlaka değil kesinlikle.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Onu soruyorum.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Kesinlikle...

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Yani burada semboller üzerinden tartışma açılmak isteniyor diye düşünüyorum açıkçası.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Sayın Vekilime ben şunu da sormak istiyorum...

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - O açıdan ağız içi arama girişte, hasta naklinde gibi semboller üzerinden tartışıyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sevk sırasında, giriş değil.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Komutanım, tamam mı?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ DAİRE BAŞKANI CÜNEYT AĞAÇA - Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ALKAYIŞ - Sağlık Bakanlığından... Hoş geldiniz, kendinizi de tanıtırsanız.

KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI PROF. DR. YÜCEL YÜZBAŞIOĞLU - Profesör Doktor Yücel Yüzbaşıoğlu, Kamu Hastaneleri Genel Müdür Yardımcısı.

Sayın Başkanım, Komisyon üyelerimiz, sayın vekillerimiz, kıymetli kurum temsilcilerimiz, değerli hazırun; heyetinize saygılarımı sunuyorum.

Aile hekimliğiyle ilgili bazı bilgiler arz etmek istiyorum. Cezaevlerinde aile hekimliği hizmetleri, Adalet Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol kapsamında yürütülmektedir. Yeni birimlerin kurulması Adalet Bakanlığıyla beraber istişare edilerek planlanmaktadır. Bolu'da cezaevimizde 4 aile hekimliği biriminde 4 aile hekimiyle, Düzce'de 1 aile hekimliği biriminde 1 aile hekimimizle sağlık hizmeti verilmektedir. Ayrıca, Kırşehir'de 4 aile hekimimiz de sağlık hizmeti vermektedir. Bu birimlerde verilen muayene sayısı Türkiye ortalamasıyla beraber paralellik göstermektedir. Ceza İnfaz Kurumunda Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü olarak 4 hastane, 7 semt polikliniği ve 2 tane ek hizmet binası olarak hizmet vermekteyiz. Bu birimlerimizde yaklaşık 121 yatak kapasitesi mevcuttur.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü... Genel aile hekimlerimizin cezaevlerinde yapmasıyla ilgili, kendilerinin de MHRS randevu alma rezerv kapasiteleri vardır. Dolayısıyla ihtiyaç olması hâlinde aile hekimlerimiz hastanelerden MHRS randevusu alabilmektedir. Bu, branşlara göre değişmekle birlikte üç beş gün içerisinde acil olmayan hastalar için rezerv kapasite tanımlanarak hastane randevuları planlanabilmektedir. Ayrıca, acil olan hastaların da ivedilikli olarak acil servislere sevki sağlanarak tedavileri sağlanmaktadır.

Ek olarak, uzaktan hasta değerlendirme sisteminden bahsetmek gerekirse hastaların hastaneye gitmeden ilgili uzmanla direkt görüşmesi sistemi olarak nitelendirebiliriz. Bunu cezaevlerimizde yaygın bir şekilde kullanmaktayız. 55 ilde 105 kamu sağlık tesisinde ACEP kapsamında uzaktan hasta değerlendirme sistemi vasıtasıyla iki yılda yaklaşık olarak 24 bine yakın hasta muayenesini bu birimlerimizde gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Aynı zamanda, Adalet Bakanlığının saygıdeğer temsilcileriyle yaptığımız görüşmelerde bu kapasitenin artırılarak özellikle hastaneye erişimin zor olduğu veya mevsimsel koşulların izin vermediği durumlarda hastaların uzaktan hasta değerlendirme sistemine dâhil edilip değerlendirilerek ilaç, rapor ve bu değerlendirmelerin sağlanması, gerekliliği hâlinde de hastaneye davet edilerek tedavilerinin sağlanması sağlanmaktadır.

Buna ek olarak bugün Bolu, Düzce ve Kırşehir ilinde, toplam 8 diş ünitesiyle yaklaşık 4.800'e yakın kişiye hizmet vermiş bulunuyoruz. Bunlarda da yaklaşık 3.052 mahkûm yani 3 bine yakın mahkûmumuzun ağız diş sağlığı merkezlerinden hastanelere sevk edilerek burada yaklaşık 13 bine yakın dental işlem gerçekleştirilmiş bulunuyor.

Çarşamba Devlet Hastanemiz de -az önce bahsettiğimiz mahkûmumuzla ilgili- 320 yatak kapasiteli B rolünde bir hastanedir. Bu ilde, Samsun Şehir Hastanesi 1.458 yatak kapasitesiyle A1 rolünde hizmet veren, bu gerekli tedavileri yapılabilecek bir kapasitededir. Zaten Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü olarak hastanın sevk gerektiği zaman bölge sevkleriyle en yakın ve en ivedili merkeze hastanın sevkini organize edilmektedir. İlgili mahkûmumuzun bizdeki en son, temmuz ayındaki raporunda nüksetmemiş yani tedavi olmuş mesane kanseri tanısı var ama yeni, güncel elimize şu an ulaşmış bir raporu yok, eğer olması hâlinde yazılı olarak tarafınıza arz edeceğiz.

Saygılarımla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, tabii, bizim incelemelerimizde, ziyaretlerimizde şunu görüyoruz: Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzce, hakikaten, şu noktada -çok değişik siyasi partilerden oluşuyor Komisyonumuz- şu anlamıyla bir titizliğin, bir takibin olduğu görülüyor yani bu anlamda bir problemimiz yok. Ama sağlığa erişim noktasında, mesela dişle ilgili ya da sevklerle ilgili gittiğimizde cezaevlerimizde bir yığılma olduğunu, içeride hükümlü ve tutuklulardan talep olduğunu görüyoruz.

Tabii, bir protokolünüz var Adalet Bakanlığımızda, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzde. Mesela bu e-muayene daha etkin bir hâle getirilebilir mi? Çünkü kapalı bir yer, devletin hüküm ve tasarrufu altında olan bir yer veyahut da sağlık kısmını tam bilmiyoruz, biz işin infaz, ceza, hukuk, mevzuat kısmındayız ama hükümlü ve tutukluların infazı ya da tutukluluk süresindeki sağlıkları doğrudan doğruya devletimizin hüküm ve tasarrufu altında. Dolayısıyla, bu kişilerin sağlığına ilişkin yani dışarıdaki vatandaşlarımızın sağlığa ulaşma, hekime ulaşma, ilaca ulaşmasından daha farklı, daha etkin, daha kolay yöntemler acaba geliştirilebilir mi, bunun üzerine emek yoğun çalışılabilir mi? Bilmiyorum, Sağlık Bakanlığımızın sadece bu konuya ilişkin... Yani 410.400 kişi, şu anda, hükümlü ve tutuklu fark etmiyor, 403 cezaevimizde bulunuyor. Yani bunların birçok elbette ki ihtiyacı var ama sağlıkla ilgili şey çok hassas.

Dolayısıyla, bilmiyorum, buna ilişkin Sağlık Bakanlığımızda, sadece cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklulara yönelik, hastanın doktora, hekime ulaşma, muayeneye ulaşma, özellikle dişle ilgili yaptığımız o koşu ziyaretlerinde gördük, buna ilişkin daha etkin bir sistem kurulabilir mi? Bunu Komisyon olarak istiyoruz, talep ediyoruz. Yani şu konuda bir problem yok, bunun üzerinde çalışıldığı, bir sistem oturtulmaya çalışıldığı, güvenliği -evet, güvenlik tamam- hâkimin verdiği bir karar var, onun insan hak ve hürriyetlerine uygun şekilde infazı tamam; sağlıkla ilgili de Sağlık Bakanlığımızdan daha etkili, çağın gerekleri yani on-line imkânlardan daha rahat faydalanabiliriz diye düşünüyorum. Adalet Bakanlığımız da bütün kurumlarımız içerisinde yani e-duruşmaya gidecek kadar hakikaten çağın gerekli teknolojisini son derece çok etkin şekilde kullanıyor. Bu vesileyle, bunun üzerine bir emek yoğun çalışma gerekiyor diye düşünüyorum, faydalı olur diye düşünüyorum.

KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI PROF. DR. YÜCEL YÜZBAŞIOĞLU - Sayın Başkanım, kesinlikle her sistem geliştirilebilir, biz buna inanıyoruz, ben bir akademisyen olarak da bunu söylüyorum. Her türlü fikir ve öneriye zaten açığız. Komisyonla aramızda bile, ilgili kurum temsilcilerimizle bu işleri, iş akışı şemalarımızı daha hızlı nasıl yapabiliriz... Çünkü her geri dönüş bizi besleyen bir şey. Nihayetinde çalışan bir sistem var ve çalışan sistem içerisinde aksaklıklar meydana gelirse biz de anında müdahale etmek için buralardayız. Ve şuna inanıyoruz: Sistemler yürür. Dolayısıyla tüm mahkûmlarımızın sağlığa erişebilirliğiyle ilgili bizim hiçbir tereddüdümüz yok ve bunun en iyi şekilde sağlanması konusunda üzerimize düşen ne ise fazlasıyla yapmaya hazırız.

Saygılarımla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu önerimizi değerlendirecekler mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hocam öyle dedi zaten. "Biz de üzerinde çalışıyoruz." diyor.

KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI PROF. DR. YÜCEL YÜZBAŞIOĞLU - Zaten çalışıyoruz, süreç devam ediyor yani bu, biten bir süreç asla olamaz çünkü sağlık sisteminin çok hızlı ve tedavi protokollerinin bile sürekli değiştiği bir dünyada biz sistemimizi sürekli güncellemek zorundayız. İşte, uzaktan sağlık hizmeti bunun çok güzel bir örneği. Kesinlikle erişilebilir, herkesin ihtiyacını giderecek bir sistem kurmak istiyoruz çünkü mahkûmlar bizim vatandaşımız yani burada bir şeyimiz yok. Dolayısıyla hiç kimsenin mağdur olması gibi bir şeyi kabul edemeyiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Koşullar, ekonomik durum, bir sürü başka birtakım şeyler...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sayın Genel Müdürüm, Sayın Hocam, o konuda bir problem yok ama cezaevi şartlarında yani hükümlü ve tutuklulara ilişkin dediniz ya "Üzerine her zaman sistem geliştirilebilir." Sistem de açık. O vesileyle -siz de söylediniz- daha etkin üzerine koyabiliriz diye düşünüyorum.

KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI PROF. DR. YÜCEL YÜZBAŞIOĞLU - Teşekkürler Sayın Başkan. Biz de önerilerimizi not aldık zaten, çalışacağız.

Saygılarımla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Komisyon üyelerimiz; raporlarımız üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Tabii, ben bölmek adına...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Söz istiyoruz Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - O zaman son kez söz vereyim.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Raporla ilgili mi yoksa başka konu mu?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Daha önce gittiğimiz, önerdiğimiz ama yerine getirilmeyen birinin.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Şunun için söylüyorum: Raporla ilgili değilse bu 3 cezaeviyle ilgili raporu oylayalım, ondan sonra...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Komisyonun işlerliği açısından önemli.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - O zaman bence de şu raporlarımızı oylayayım, ondan sonra size söz hakkı vereyim.

Ben bölmek adına... Tabii, hem milletvekillerimizin hem Komisyon üyelerimizin eleştirilerini, katıldığım-katılmadığım eleştirilerini not aldım ama onların birçoğu da aslında süre içerisinde cevabını buldu. O yüzden hızlıca sistemi devam ettirelim.

Şimdi, Düzce T Tipi Ceza İnfaz Kurumları Raporu'nu oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Düzce T Tipi Ceza İnfaz Kurumları Raporu kabul edilmiştir.

Bolu Ceza İnfaz Kurumları Raporu'nu oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bolu Ceza İnfaz Kurumları Raporu kabul edilmiştir.

Kırşehir Ceza İnfaz Kurumları Raporu'nu oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen raporlarımız için yasama uzmanlarımıza redaksiyon yapma yetkisi verilmesi hususunu oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Ömer Faruk Bey, bunu kabul edebilirsiniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Redaksiyon yetkisi kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi vermek isteyen milletvekillerimiz 18 Şubat 2026 tarihi saat 17.00'ye kadar Komisyonumuza muhalefet şerhlerini sunabilirler.

Bugünkü gündemimizin sıradaki maddesi inceleme yapılacak ceza infaz kurumlarının belirlenmesidir.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuza yapılan başvuruların yoğunluğunun ceza infaz kurumlarından yapıldığını ifade etmek istiyorum. Ziyaret edilecek diğer kurumlara ilişkin planlamada dikkate alınmak üzere sizinle bazı istatistikleri paylaşmak istiyorum. Burada zaman aşmamak açısından, önünüzde var zaten, cezaevlerimizden gelen başvurular var. Buna ilişkin söz almak isteyen milletvekilimiz varsa söz vereyim yoksa da zaten biz en çok başvurudan başlayarak incelemelerimize devam ediyoruz.

Yapılacak inceleme ziyaretlerine ilişkin söz isteyen arkadaşlarımız yok.

Detayları sizde var.

Gündemimizdeki konuların...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Sonra tamamlayalım, siz konuşun, ondan sonra toplantıyı bitireceğim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Aslında bununla da bağlantılı olmuş olabilir çünkü en çok başvuru gelen 3'üncü yer görünüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hangisi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Erzurum. Biz daha geçen sene gitmiştik o tarafa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, sen bizim önümüze bir hedef koyuyorsun, sonra başka komisyonlara gidiyorsun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yok, estağfurullah. O değişiklik başka ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Hangisi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Erzurum Dumlı 2 No.lu'ya gitmiştik hatırlarsanız ve o raporumuzda özellikle hem temizlik meselesi -yani en çok kirli bulduğumuz yerlerden biriydi; hatırlıyor musunuz, bilmiyorum, ben rapora dönüp bir daha baktım- hem de bu sosyal etkinlikler meselesindeki yararlanma biçimiyle ilgili önerilerimiz vardı, orasıyla ilgili. Aradan bir seneden fazla süre geçti ancak buralarda bir değişiklik olmadığı gibi belli ki kötüye gidiş olmuş ki 1 Şubat itibarıyla şu an orada bir açlık grevi başlamış maalesef ki. Bize gelen mektupta Himmet Deniz, Ramazan Kaya, Derviş Akyürek, Hikmet Ataman ve diğer isimleri bilmiyorum sayısal olarak, net olarak ve greve girme gerekçeleri şu: Birincisi, her eylem ve etkinliklerinin disiplin soruşturmasına konu edilmesi ki bununla ilgili daha önce biz de başvuru yapmıştık İHLK'e, özellikle iyi hâli yani kurula çıkma süresi yaklaşınca disiplin cezaları verilerek kurula gerekçe yapmasının bilinçli olup olmadığının araştırılmasını istemiştik. İkinci meselesi etkinlik; kurs, spor ve etkinliklerin verilmemesi, verilmeyen bu etkinliklerin kurula gerekçe yapılması. Biz o zaman sormuştuk, Ankara'daki iyi hâl kurulu demişti ki: "Biz vermediğimiz etkinlikleri eksi saymıyoruz, artı sayıyoruz aksine mahpus için." Ama burada aksi bir durum var.

Yine, oda değişikliklerinde keyfi değişiklikler ya da kendi taleplerinin bekletilmesi, havalandırma sürelerinin yetersizlik gerekçesiyle kısılması, süreli hapis cezası olan mahpusların da ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olan kişiler gibi teklilerde tutulmaları ya da havalandırma sürelerinin de hakeza o şekilde belirtilmesi, yine müdürle ya da ikinci müdürle görüşmek istediklerinde ayakta bekletilmeleri... Bununla ilgili müdürle de bir sorun yaşamışlar, bunun üzerine haklarında disiplin soruşturması da başlatılmış "Biz ayakta bekletilmek istemiyoruz, ya oturalım ya başka türlü görüşelim." diye. Şimdi, oradaki grevin durumu bu, anladığım kadarıyla süresiz ve dönüşümsüz bir grev ve bu taleplerin hiçbirisi de absürt ve siyasi talepler değil, fiziki koşullar, temizlik, cezaevindeki kendi yapısı ve düzeniyle ilgili zaten, hak olanların talep ettikleri bir mesele. Bu konuyla ilgilenilmesini açıkçası talep ediyoruz, Dumlı 2 No.lu'yla ve raporumuzla da eş değer, paralel sorunlar olduğunu özellikle hatırlatıyorum. Bu Komisyon bir ziyaret yaptığında, bir rapor yazdığında gerçekten bu yerini bulacaksa, bu sorunlar tekrarlanmasa bile en azından daha aza düşürülebilir ama burada belli ki bırakın aza düşmeyi, çoğaltma var.

Yine, bu sosyal etkinlik meselesinin bu Düzce'deki raporda da aynı şekilde geçtiğini söylüyorum.

Yine, sürgün, sevk meselesi son bir mesele. Arada da söyledim size ama her ne kadar sürgün ve sevkler için raporda çok güzel değinilmiş, aile durumu, yaşı, görüşmeye gelenler, işte ekonomik koşulları, işte suç tipi, bir sürü şey sayılmış olsa da bir sürü sevk talebinin... Mesela, örnek veriyorum; o cezaevi doluluk nedeniyle reddediliyor ama aynı hafta başka bir yerden güvenlik gerekçesiyle o cezaevine sevk gerçekleşiyor idare isteyince yani kişi kendi talep edince doluluk gerekçe ama idare kendisini bir yere göndermek istediğinde doluluk gerekçe sayılmayabiliyor. Bu, tutarsız ve hukuka uygun olmayan bir gerekçe. Bence, bunların en

önemli örneği Yaşar Bayar. Kendisi Şırnaklı bir mahpus, yaklaşık üç ay Şırnak T Tipinde kalmış, sonra Giresun Espiye'ye gönderilmiş ve on iki yıla yakındır aynı cezaevinde, on iki yıla yakındır. Çocukları var, eşi var ve defalarca talepte bulunulmuş, her seferinde reddolunmuş. Geçen ayki talebini özellikle ben takip ettim, Bakanlığa da ilettim, Tevkifevlerine de ilettim, olabileceğini beklerken yine güvenlik gerekçesiyle reddedilmiş. Cezaevi idaresiyle görüştük, disiplin soruşturması yok, güvenlikle ilgili hiçbir problemi yok ama sevk meselelerinde gerçekçi olmayan, keyfî, tutarsız gerekçelerin ortaya konduğunu ve bu sevk, nakil meselelerinde sistematik hukuka uygun bir sistem olmadığını biz düşünüyoruz, hem kişilerin kendi talebi hem de sürgün. Şırnak'ta -bugün öğrendim- daha önce, bu son süreçte Rojava protestolarında alınan aynı aileden 8 genç var 19, 20, 21 yaşlarında. Orada gardiyan bir akrabaları var gerekçesiyle hepsi sürgün olmuş, Maraş'a götürmüşler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Nevroz Hanım, toparlayalım size zahmet.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Son konu.

Şimdi, bir akraba gardiyan var, anlıyorum, güvenlik kaygısı söylenmiş. O akraba gardiyan başka yere görevlendirilebilir, temas engellenebilir, onların olduğu koridor ya da odada olmayabilir çünkü bunlar 2 kardeş, diğerleri amca çocukları, aynı aileden 8 kişi, 8'i de Maraş'a götürülmüş. Yakın bir yer de değil, hani Mardin değil, Diyarbakır değil, Maraş'a götürülmüş ve ailelerinden zaten haberleri yok. İdare böyle bir gerekçe sundu. Bence, burada makuliyet önemli yani bir akrabası var diye 8 mahpusu ailesinden bu kadar uzak bir yere... Bir de tutuklu, yeni tutuklanmış, on beş yirmi gün bile olmadı. Böyle meselelerde tek tek hepsini kontrol edemezsiniz, anlıyorum, Tevkifevleri hepsine bakamaz ama burada tutarlılık, düzen, kişinin gerçekten kendi hakkını koruma, insanlığa uygun bir mekanizmanın öncelikli olmasının idarelere iletilmesi gerekir diyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA ALKAYIŞ - Teşekkür ediyorum.

Tabii, bizim Komisyon 1990 yılından itibaren kurulmuş, kanunla kurulmuş bir Komisyon, tecrübesi olan bir Komisyon. Milletvekili arkadaşlarımız ya da üyelerimiz isimler zikrederek söylüyorlar, biz, tabii, incelemelerimizde genel olarak gidiyoruz ve rastgele koşullar seçerek, bloklar seçerek gidiyoruz ki gerçekten durumu görebilelim. Yapılacak inceleme ziyaretlerine ilişkin detaylar üyelerimize daha sonra bildirilecektir.

Gündemimizdeki konuların görüşmesi tamamlandığından toplantıya kapatıyorum. Katılımınızdan dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.56